

תקן חשבונאות מספר 24

תשלום מבוסס מניות

אוגוסט 2005

The Israel Accounting Standards issued by the Israel Accounting Standards Board are often based on and may include parts of the text of the International Accounting Standards published by the International Accounting Standards Board (IASB).

International Accounting Standards, Exposure Drafts, and other IASB publications are copyright of the International Accounting Standards Board, 166 Fleet Street, London EC4A 2DY, United Kingdom, Telephone: +44 (020) 7353-0565, FAX: +44 (020) 7353-0562, E-mail: publications@iasc.org.uk, Internet: <http://www.iasc.org.uk>.

All rights reserved. No part of the text of IASB's publications may be translated, reprinted or reproduced or utilized in any form either in whole or in part by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including photocopying and recording, or in any information storage and retrieval system, without prior permission in writing from the International Accounting Standards Board.

The International Accounting Standards have been translated to Hebrew and are published by Israel Accounting Standards Board with the permission of IASB.

The approved text of the International Accounting Standards is that published by the IASB in the English language and copies may be obtained direct from IASB.

International
Accounting Standards
Committee

® The "Hexagon Device", "IAS", "IASB" and "International Accounting Standards" are registered Trade Marks of the International Accounting Standards Board and should not be used without the approval of the International Accounting Standards Board.

תקני חשבונאות ישראלים המתפרסמים על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות מתבססים לעיתים או עשויים לכלול חלקים מנוסח תקני חשבונאות בינלאומיים המתפרסמים על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

לוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים זכויות יוצרים בתקני חשבונאות בינלאומיים, הצעות לתקני חשבונאות בינלאומיים, וחומר אחר המתפרסם על ידה. כתובתה של הוועדה: United Kingdom, London, 166 Fleet Street, EC4A 2DY. טלפון: +44 (020) 7353-0565, פקס: +44 (020) 7353-0562, דואר אלקטרוני: publications@iasc.org.uk, אינטרנט: <http://www.iasc.org.uk>

כל הזכויות שמורות. אין לתרגם, להעתיק, לשכפל, או לעשות שימוש בחלק כלשהו של פרסומי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים, אם באמצעים אלקטרוניים או מכניים או בכל אמצעי אחר, הקיים היום, או שיהיה קיים בעתיד, לרבות צילום, הקלטה או שימוש בכל שיטת אחסון ואחזור מידע, ללא הסכמה מוקדמת בכתב מהוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

תרגום תקני חשבונאות בינלאומיים ופרסומם בשפה העברית בידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות נעשה בהסכמת הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

הנוסח המחייב של תקני חשבונאות בינלאומיים הוא זה המפורסם על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים בשפה האנגלית ואשר עותקים ממנו ניתן להשיג ישירות מהוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.

® תצורת המשושה, "IAS", "IASB", ו-"International Accounting Standards" הם סימני מסחר רשומים של הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים ואין לעשות בהם שימוש ללא אישורה.

תקן חשבונאות מספר 24

תשלום מבוסס מניות

אוגוסט 2005

תוכן עניינים

סעיפים

	מבוא
	סיבות לפרסום התקן
	המאפיינים העיקריים של התקן
	תקן חשבונאות מספר 24 - תשלום מבוסס מניות
1	מטרת התקן
2-6	תחולה
7-9	הכרה
10-29	עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים
10-13	סקירה כללית
14-15	עסקאות בהן מתקבלים שירותים
16-25	עסקאות הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים
16-18	קביעת השווי ההוגן של מכשירים הוניים מוענקים
19-21	הטיפול בתנאי הבשלה
22	הטיפול במאפיין הענקה מחדש (reload feature)
23	לאחר מועד ההבשלה
25-24	מקרים שבהם לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של מכשירים הוניים

תוכן עניינים - (המשך)

סעיפים	
	שינויים לתנאים לפיהם הוענקו מכשירים הוניים, כולל ביטולים וסילוקים
26-29	עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן
30-33	עסקאות תשלום מבוסס מניות עם חלופת תשלום במזומן
34-43	עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לצד שכנגד בחירת אופן הסילוק
35-40	עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות בחירת אופן הסילוק
41-43	גילוי
44-52	הוראות מעבר
53-59	תחילה
60	נספחים:
	א. הגדרה של מונחים
	ב. הנחיות יישום
	ג. שינויים בתקני חשבונאות אחרים
	ד. הדגמות
	ה. הבדלים בין תקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות לבין תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 2, תשלום מבוסס מניות

תקן חשבונאות מספר 24

תשלום מבוסס מניות

אוגוסט 2005

© כל הזכויות שמורות למוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. אין להעתיק, לשכפל, לתרגם, להציג, לפרסם, להפיץ, להוציא לאור או לעשות שימוש מסחרי כלשהו בפרסום זה או בחלק ממנו, בכל דרך שהיא ובכל אמצעי מכני, אלקטרוני או אחר, ללא הסכמה מפורשת בכתב ומראש מאת המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.

תקני חשבונאות בינלאומיים או חלקים מהם תורגמו לעברית ונכללו במסגרת תקני חשבונאות בישראל באישור הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים. הנוסח המחייב של תקני חשבונאות בישראל הוא זה המפורסם על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בשפה העברית.

כל התייחסות לתקינה בינלאומית המובאת בגוף התקן, או בהערות השוליים לתקן, או בנספחים, אין בה כשלעצמה כדי קביעה כי אותו תקן חשבונאות בינלאומי או חלקים ממנו אומצו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ככלל חשבונאי בישראל.

תקן זה מובא בסעיפים 1-60 ובנספחים א' - ג'. כל הסעיפים בתקן מחייבים באותה מידה. הוראות התקן, המובאות באותיות מודגשות, מייצגות את העקרונות העיקריים של התקן. מונחים שהוגדרו בנספח א' מופיעים באותיות נטויות (*italics*) בפעם הראשונה שהם מופיעים בתקן. תקן זה יש לקרוא בהקשר למטרת התקן. תקני החשבונאות וההבהרות המפורסמים על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות אינם חלים על פריטים לא מהותיים.

מבוא

סיבות לפרסום התקן

א. ישויות מעניקות, לעתים קרובות, לעובדים או לצדדים אחרים מניות או אופציות למניות. הענקות של מניות או אופציות למניות לעובדים מהוות דרך מקובלת לתגמול עובדים, דירקטורים, מנהלים בכירים ועובדים רבים אחרים. ישויות מסוימות מנפיקות מניות או אופציות למניות לצורך תשלום לספקים, כגון ספקי שירותים מקצועיים.

ב. עד לפרסום תקן זה, לא היה קיים תקן, העוסק בהכרה ובמדידה של עסקאות אלה. בהתחשב בשכיחות העולה וגוברת של עסקאות בדרך של תשלום מבוסס מניות, עלה הצורך בפרסום תקן, אשר יסדיר את הטיפול החשבונאי בעסקאות אלה.

המאפיינים העיקריים של התקן

ג. תקן זה מחייב ישות להכיר בדוחותיה הכספיים בעסקאות תשלום מבוסס מניות, כולל עסקאות עם עובדים או צדדים אחרים שיש לסלקן במזומן, בנכסים אחרים, או במכשירים הוניים של הישות. תקן זה ייושם לכל עסקאות תשלום מבוסס מניות, פרט לעסקאות שלגביהן חלים תקנים אחרים.

ד. תקן זה קובע כללי מדידה ודרישות ספציפיות לשלושה סוגים של עסקאות תשלום מבוסס מניות:

(1) עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שבהן הישות מקבלת סחורות או שירותים תמורת מכשירים הוניים של הישות (כולל מניות או אופציות למניות);

(2) עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, שבהן הישות רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבויות להעביר מזומן או נכסים אחרים לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על המחיר (או השווי) של מניות הישות או מכשירים הוניים אחרים שלה; וכן

(3) עסקאות שבהן הישות מקבלת או רוכשת סחורות או שירותים ואשר תנאי ההסדר מאפשרים לישות או לספק של אותם סחורות או שירותים בחירה בין סילוק העסקה על ידי הישות במזומן לבין סילוקה באמצעות הנפקת מכשירים הוניים שלה.

ה. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, תקן זה דורש מישות למדוד את הסחורות או השירותים שהתקבלו, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, במישרין, לפי השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, אלא אם כן לא ניתן לאמוד באופן מהימן את שוויי ההוגן. אם הישות אינה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, הישות נדרשת למדוד את שוויי, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, בעקיפין, בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים.

יתר על כן :

(1) באשר לעסקאות עם עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים, הישות נדרשת למדוד את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, משום שבדרך כלל אין זה אפשרי לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של השירותים שהתקבלו מהעובדים. השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים ימדד במועד ההענקה (grant date).

(2) באשר לעסקאות עם צדדים שאינם עובדים (ואלה המספקים שירותים דומים), קיימת הנחה לכאורה, שניתן לאמוד את השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו באופן מהימן. שווי הוגן זה נמדד במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים. במקרים נדירים, אם ההנחה מופרכת, העסקה תימדד בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, אשר נמדד במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים.

(3) באשר לסחורות או שירותים הנמדדים בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, קובע תקן זה שתנאי ההבשלה (vesting conditions), למעט תנאי שוק, אינם מובאים בחשבון באמידת השווי ההוגן של המניות או של האופציות למניות במועד המדידה הרלוונטי (כפי שצוין לעיל). במקום זאת, תנאי הבשלה מובאים בחשבון על ידי התאמת מספר המכשירים ההוניים הכלול במדידת סכום העסקה. בעקבות התאמה זו, הסכום שיוכר בגין סחורות או שירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים המוענקים יתבסס על מספר המכשירים ההוניים, אשר יבשילו (vest), בסופו של דבר. מכאן, שעל בסיס מצטבר, לא יוכר סכום כלשהו בגין סחורות או שירותים שהתקבלו אם המכשירים ההוניים המוענקים אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי ההבשלה (למעט תנאי שוק).

(4) תקן זה דורש שהשווי ההוגן של מכשירים הוניים מוענקים יהיה מבוסס על מחירי שוק, אם הם זמינים, תוך הבאה בחשבון של התנאים לפיהם הוענקו מכשירים הוניים אלה. בהעדר מחירי שוק, השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת הערכה שנועדה לאמוד את המחיר של אותם מכשירים הוניים במועד המדידה בעסקה בתום לב בין מוכר מרצון לבין קונה מרצון, הפועלים בצורה מושכלת.

(5) תקן זה קובע גם דרישות למקרה שחלים שינויים בתנאים של הענקת אופציה או הענקת מניה (כגון, אופציה מתומחרת מחדש - repriced) או אם הענקה מבוטלת, נרכשת חזרה או מוחלפת בהענקה אחרת של מכשירים הונניים. לדוגמה, ללא קשר לשינוי, ביטול או סילוק כלשהו של הענקת מכשירים הונניים לעובדים, תקן זה מחייב, בדרך כלל, את הישות להמשיך להכיר בשירותים שהתקבלו כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של המכשירים ההונניים המוענקים במועד ההענקה.

ו. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, תקן זה מחייב את הישות למדוד את הסחורות או השירותים שנרכשו ואת ההתחייבות שהתהוותה לישות לפי השווי ההוגן של ההתחייבות. עד לסילוק ההתחייבות, נדרשת הישות למדוד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בכל מועד דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח או בהפסד לתקופה.

ז. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות או לספק הסחורות או השירותים בחירה בין סילוק העסקה על ידי הישות במזומן לבין סילוק באמצעות הנפקת מכשירים הונניים שלה, הישות נדרשת לטפל באותה עסקה, או במרכיביה, כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן אם, ועד למידה שבה, התהוותה לישות התחייבות לסלק את העסקה במזומן (או בנכסים אחרים), או כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הונניים אם, ועד למידה שבה, לישות לא התהוותה התחייבות כזאת.

ח. תקן זה קובע דרישות גילוי שונות כדי לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את הדברים הבאים:

(1) המהות וההיקף של הסדרי תשלום מבוסס מניות שהיו קיימים במהלך התקופה;

(2) כיצד נקבע השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, או השווי ההוגן של המכשירים ההונניים שהוענקו, במהלך התקופה; וכן

(3) השפעת עסקאות תשלום מבוסס מניות על הרווח או ההפסד של הישות לתקופה ועל מצבה הכספי.

- ט. הוראות המעבר בתקן זה מתייחסות לשני סוגי עסקאות: עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (סעיפים 53-57) והתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות (סעיפים 59-58).
- י. הוראות המעבר לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, קובעות שיש ליישם את הוראות התקן לגבי כל הענקה שבוצעה לאחר ה-15 במרס, 2005 ואשר טרם הבשילה עד 1 בינואר, 2006 (מועד התחילה). מאחר והתקן ייושם לגבי תקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2006, לא תיזקף הוצאה בדוחות הכספיים לשנת 2005 בגין הענקות שבוצעו לאחר ה-15 במרס 2005. אולם בדוחות הכספיים לשנת 2006 יוצגו מחדש הדוחות הכספיים לשנת 2005 לצורך הכללת ההוצאה המתייחסת לתקופה זו.
- יא. הוראות המעבר לגבי התחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות והקיימות במועד התחילה קובעות כי הישות תיישם את הוראות התקן למפרע. באשר להתחייבויות אלה, על הישות להציג מחדש מידע השוואתי, כולל התאמה של יתרת הפתיחה של יתרת הרווח שלא יועד לתקופה המוקדמת ביותר המוצגת שלגביה הוצג מחדש מידע השוואתי, כאשר הדבר רלוונטי. התקן מעודד ליישם את הוראותיו למפרע לגבי התחייבויות אחרות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות.
- יב. לגבי כל עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שלגביהן תקן זה לא מיושם, הישות נדרשת לתת גילוי בהתאם לסעיפים 44 ו-45 לתקן.
- יג. הוראות המעבר קובעות כי שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, אשר בוצעו לאחר ה-15 במרס, 2005 יטופלו בהתאם להוראות התקן, למרות שהשינויים מתייחסים להענקה הנמצאת מחוץ לתחולת התקן. לדוגמה, הענקה שבוצעה בשנת 2003 ותקופת ההבשלה מסתיימת לאחר 31 בדצמבר 2005, שנעשו בה שינויים במאי 2005. התקן לא יחול על ההענקה, אך יחול על השינויים שבוצעו בה במאי 2005.
- יד. תקן זה ייושם לגבי תקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2006 או לאחר מכן.

תקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות

מטרת התקן

1. מטרת תקן זה היא לקבוע את הדיווח הכספי על ידי ישות כאשר היא מתקשרת בעסקת תשלום מבוסס מניות. במיוחד, מחייב התקן ישות לשקף ברווח או בהפסד שלה ובמצבה הכספי את ההשפעות של עסקאות תשלום מבוסס מניות, כולל הוצאות הקשורות עם עסקאות שבהן מוענקות אופציות למניות לעובדים.

תחולה

2. ישות תיישם תקן זה בטיפול החשבונאי לכל עסקאות תשלום מבוסס מניות, הכוללות:

(א) עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שבהן הישות מקבלת סחורות או שירותים תמורת מכשירים הוניים של הישות (כולל מניות או אופציות למניות).

(ב) עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, שבהן הישות רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבויות להעביר מזומן או נכסים אחרים לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על המחיר (או השווי) של מניות הישות או מכשירים הוניים אחרים שלה, וכן

(ג) עסקאות שבהן הישות מקבלת או רוכשת סחורות או שירותים ואשר תנאי ההסדר מאפשרים לישות או לספק של אותם סחורות או שירותים בחירה בין סילוק העסקה על ידי הישות במזומן (או בנכסים אחרים) לבין סילוקה באמצעות הנפקת מכשירים הוניים שלה.

למעט כמצוין בסעיפים 5 ו-6.

3. לצורכי תקן זה, העברות של מכשירים הוניים של ישות על ידי בעלי מניותיה לצדדים (כולל עובדים) שסיפקו סחורות או שירותים לישות הינן עסקאות תשלום מבוסס מניות, אלא אם ההעברה הינה בבירור למטרה אחרת מאשר תשלום בעד סחורות או שירותים שסופקו לישות. האמור לעיל חל גם על העברות של מכשירים הוניים של החברה האם של הישות, או מכשירים הוניים של ישות אחרת באותה קבוצה, שאליה משתייכת הישות, לצדדים אשר סיפקו סחורות או שירותים לישות.

4. לצורכי תקן זה, עסקה עם עובד (או צד אחר) מתוקף היותו מחזיק במכשירים הוניים של הישות אינה עסקת תשלום מבוסס מניות. לדוגמה, אם ישות מעניקה לכל המחזיקים בסוג מסוים של מכשיריה ההוניים את הזכות לרכוש מכשירים הוניים נוספים של הישות במחיר הנמוך מהשווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים (הנפקה בדרך של זכויות), ועובד מקבל זכות זאת בשל החזקתו במכשירים ההוניים מאותו סוג מסוים, אזי ההענקה או המימוש של אותה זכות אינם כפופים לדרישות תקן זה.
5. כאמור בסעיף 2, תקן זה חל על עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן הישות רוכשת או מקבלת סחורות או שירותים. סחורות כוללות מלאי, מוצרי צריכה, נדל"ן, מכוונות וציוד, נכסים בלתי מוחשיים ונכסים לא פיננסיים אחרים. עם זאת, ישות לא תיישם תקן זה לעסקאות בהן היא רוכשת סחורות כחלק מהנכסים נטו שנרכשו בצירוף עסקים, לגביו יחולו כללי חשבונאות מיוחדים. לפיכך, מכשירים הוניים שהונפקו בצירוף עסקים תמורת שליטה בגוף הנרכש אינם בתחולת תקן זה. עם זאת, מכשירים הוניים, שהוענקו לעובדים של הגוף הנרכש בתוקף היותם עובדים (כגון, בתמורה להמשך עבודתם), הם בתחולת תקן זה. באופן דומה, הביטול, ההחלפה או שינוי אחר של הסדרי תשלומים מבוססי מניות כתוצאה מצירוף עסקים או שינוי מבני אחר של ההון העצמי יטופלו בהתאם לדרישות תקן זה.
6. תקן זה אינו חל על עסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן הישות מקבלת או רוכשת סחורות או שירותים על-פי חוזה שהוא בתחולת סעיפים 8-10 לתקן חשבונאות מספר 22, מכשירים פיננסיים: גילוי והצגה.

הכרה

7. ישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו או נרכשו בעסקת תשלום מבוסס מניות כאשר היא מקבלת את הסחורות או עם קבלת השירותים. הישות תכיר בגידול מקביל בהון העצמי אם הסחורות או השירותים התקבלו בעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, או תכיר בהתחייבות אם הסחורות או השירותים נרכשו בעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן.
8. כאשר הסחורות או השירותים שהתקבלו או נרכשו בעסקת תשלום מבוסס מניות אינם כשירים להכרה כנכסים, הם יוכרו כהוצאות.

9. באופן רגיל, הוצאה נובעת מצריכה של סחורות או שירותים. לדוגמה, בדרך כלל, שירותים נצרכים באופן מידי. במקרה זה, הוצאה מוכרת כאשר הצד שכנגד מספק את השירותים. צריכה של סחורות עשויה להיפרס על פני תקופת זמן או, כאשר מדובר במלאי, בעת מכירתו במועד מאוחר יותר. במקרים אלו הוצאה מוכרת כאשר הסחורות נצרכות או נמכרות. עם זאת, לעתים יש צורך להכיר בהוצאה לפני שהסחורות או השירותים נצרכים או נמכרים, משום שהם אינם כשירים להכרה כנכסים. לדוגמה, ישות עשויה לרכוש סחורות כחלק משלב המחקר של פרויקט לפיתוח מוצר חדש. למרות שסחורות אלה טרם נצרכו, הן עשויות שלא להיות כשירות להכרה כנכסים על-פי כללי חשבונאות מקובלים.

עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים סקירה כללית

10. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, הישות תמדוד את הסחורות או השירותים שהתקבלו, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, במישרין, לפי השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, אלא אם כן לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן. אם הישות אינה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את שווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, אזי הישות תמדוד את שווי ההוגן של הסחורות או השירותים העצמי, בעקיפין, בהתייחס⁽¹⁾ לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים.

11. לצורך יישום דרישות סעיף 10 ככל הנוגע לעסקאות עם עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים⁽²⁾, תמדוד הישות את השווי ההוגן של השירותים שהתקבלו בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים, משום שבדרך כלל, אין זה אפשרי לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של השירותים שהתקבלו, כאמור בסעיף 12. השווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים ימדד במועד ההענקה.

(1) בתקן זה נעשה שימוש בביטוי "בהתייחס ל-" במקום "לפי", מאחר ואם קיימים תנאי הבשלה, הרי, שבסופו של דבר העסקה נמדדת על ידי הכפלת השווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים, אשר נמדד במועד שצוין בסעיפים 11 או 13 (לפי הרלוונטי), במספר המכשירים הוניים שמבשילים, כאמור בסעיף 19.

(2) מטעמי נוחות, המונח עובדים יכלול מכאן ואילך גם אחרים המספקים שירותים דומים.

12. מניות, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים מוענקים לעובדים כחלק מחבילת התגמול שלהם, בנוסף למשכורת במזומן ולהטבות אחרות הנלוות להעסקתם. בדרך כלל, אין זה אפשרי למדוד במישרין את השירותים המתקבלים בעבור מרכיבים מסוימים של חבילת התגמול של העובד. יתכן גם שאי אפשר יהיה למדוד את השווי ההוגן של סך כל חבילת התגמול באופן בלתי תלוי, מבלי למדוד במישרין את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. יתר על כן, לעתים מניות או אופציות למניות מוענקות כחלק מהסדר למתן בונוס, ולא כחלק מתגמול בסיסי, כגון, תמריץ לעובדים כדי שימשיכו בעבודתם בישות או כדי לתגמל אותם על מאמציהם לשיפור ביצועי הישות. על ידי הענקת מניות או אופציות למניות, כתוספת לתגמול אחר, הישות משלמת תגמול נוסף כדי להשיג הטבות נוספות. סביר שיהיה קשה לאמוד את השווי ההוגן של אותן הטבות נוספות. בשל הקושי במדידה במישרין של השווי ההוגן של השירותים שהתקבלו, הישות תמדוד את השווי ההוגן של המכשירים המוענקים. בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים.

13. לצורך יישום דרישות סעיף 10 ככל הנוגע לעסקאות עם צדדים שאינם עובדים, קיימת הנחה לכאורה, שניתן לאמוד את השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו באופן מהימן. שווי הוגן זה יימדד במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים. במקרים נדירים, אם הישות מפריכה הנחה זו, משום שהיא אינה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, הישות תמדוד את הסחורות או השירותים שהתקבלו, ואת הגידול המקביל בהון העצמי, בעקיפין, בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, אשר נמדד במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים.

עסקאות בהן מתקבלים שירותים

14. אם המכשירים ההוניים המוענקים מבשילים באופן מיידי, אזי הצד שכנגד אינו נדרש להשלים תקופת שירות מוגדרת בטרם יהיה זכאי, ללא תנאי, לאותם מכשירים הוניים. בהעדר ראיה סותרת, על הישות להניח ששירותים שסופקו על ידי הצד שכנגד תמורת מכשירים הוניים אכן התקבלו. במקרה כזה, הישות תכיר במועד ההענקה במלוא השירותים שהתקבלו, ובגידול מקביל בהון העצמי.

15. אם המכשירים ההוניים המוענקים אינם מבשילים עד אשר הצד שכנגד ישלים תקופת שירות מוגדרת, על הישות להניח שהשירותים שעל הצד שכנגד לספק תמורת אותם מכשירים הוניים יתקבלו

בעתיד, במהלך תקופת ההבשלה. הישות תדווח על אותם שירותים עם הספקתם על ידי הצד שכנגד במהלך תקופת ההבשלה, וכן על גידול מקביל בהון העצמי. לדוגמה:

(א) אם מוענקות לעובד אופציות למניות המותנות בהשלמת שלוש שנות שירות, על הישות להניח שהשירותים שעל העובד לספק תמורת האופציות למניות יתקבלו בעתיד, על פני תקופת ההבשלה בת שלוש השנים.

(ב) אם מוענקות לעובד אופציות למניות המותנות בהשגת תנאי ביצוע ובהמשך עבודתו בישות עד קיומו של אותו תנאי ביצוע, ומשך תקופת ההבשלה משתנה בהתאם למועד קיומו של אותו תנאי ביצוע, על הישות להניח שהשירותים שעל העובד לספק תמורת האופציות למניות יתקבלו בעתיד, על פני תקופת ההבשלה הצפויה (expected)³. הישות תאמוד את משך תקופת ההבשלה הצפויה במועד ההענקה, בהתבסס על התוצאה הסבירה ביותר של תנאי הביצוע. אם תנאי הביצוע הוא תנאי שוק, אומדן משך תקופת ההבשלה הצפויה יהיה עקבי עם ההנחות ששימשו לאמידת השווי ההוגן של האופציות המוענקות, והוא לא יתוקן לאחר מכן. אם תנאי הביצוע אינו תנאי שוק, הישות תתקן את האומדן שלה באשר למשך תקופת ההבשלה, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל לאחר מכן מצביע על כך שסביר שמשך תקופת ההבשלה שונה מאומדנים קודמים.

עסקאות הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים

קביעת השווי ההוגן של מכשירים הוניים מוענקים

16. באשר לעסקאות הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, הישות תמדוד את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד המדידה, בהתבסס על מחירי שוק, אם הם זמינים, תוך הבאה בחשבון של התנאים לפיהם הוענקו מכשירים הוניים אלה (כפוף לדרישות סעיפים 19-22).

17. אם מחירי שוק אינם זמינים, הישות תאמוד את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים תוך שימוש בטכניקת הערכה

³ בתקן זה תורגם המונח expected כ'צפוי'.

לאמידת המחיר של אותם מכשירים הוניים במועד המדידה שהיה נקבע בעסקה בתום לב בין מוכר מרצון לקונה מרצון, הפועלים בצורה מושכלת. טכניקת ההערכה חייבת להיות עקבית עם מתודולוגיות הערכה מקובלות לתמחור מכשירים פיננסיים, ועליה לכלול את כל הגורמים וההנחות שמשותפים בשוק הפועלים מרצון ובצורה מושכלת היו שוקלים בקביעת המחיר (בכפוף לדרישות סעיפים 19-22).

18. נספח ב' כולל הנחיות נוספות למדידת השווי ההוגן של מניות ואופציות למניות, תוך התמקדות בתנאים הספציפיים המהווים מאפיינים מקובלים בהענקת מניות או אופציות למניות לעובדים.

הטיפול בתנאי הבשלה

19. הענקת מכשירים הוניים עשויה להיות מותנית בקיום תנאי הבשלה מוגדרים. לדוגמה, הענקה של מניות או אופציות למניות לעובד, מותנית, בדרך כלל, בהמשך עבודתו בישות לתקופת זמן מוגדרת. הענקות עשויות להיות מותנות גם בקיומם של תנאי ביצוע, כגון השגת צמיחה מוגדרת ברווח או עלייה מוגדרת במחיר המניה של הישות. תנאי הבשלה, למעט תנאי שוק לא יובאו בחשבון באמידת השווי ההוגן של המניות או של האופציות למניות במועד המדידה. במקום זאת, תנאי הבשלה יובאו בחשבון על ידי התאמת מספר המכשירים הוניים הכלול במדידת סכום העסקה. בעקבות התאמה זו, הסכום שיוכר בגין סחורות או שירותים שהתקבלו תמורת המכשירים הוניים המוענקים יתבסס על מספר המכשירים הוניים, אשר הבשילו, בסופו של דבר. מכאן, שעל בסיס מצטבר, לא יוכר סכום כלשהו בגין סחורות או שירותים שהתקבלו אם המכשירים הוניים המוענקים אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי ההבשלה, כגון הצד שכנגד כשל בהשלמת תקופת שירות מוגדרת, או שהצד שכנגד לא קיים תנאי ביצוע, בכפוף לדרישות סעיף 21.

20. כדי ליישם את דרישות סעיף 19, הישות תכיר בסכום בגין הסחורות או השירותים שהתקבלו במהלך תקופת ההבשלה בהתבסס על האומדן הזמין הטוב ביותר של מספר המכשירים הוניים הצפוי להבשיל. הישות תתקן אומדן זה, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל לאחר מכן מצביע על כך שמספר המכשירים הוניים הצפוי להבשיל שונה מאומדנים קודמים. במועד ההבשלה, הישות תתקן את האומדן כדי להשוותו למספר המכשירים הוניים שהבשילו, בסופו של דבר, בכפוף לדרישות סעיף 21.

21. תנאי שוק, כגון, מחיר יעד של מניה, שעל פיהם הותנתה ההבשלה (או יכולת המימוש), יובאו בחשבון באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. משום כך, לגבי הענקת מכשירים הוניים עם תנאי שוק, הישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו מהצד שכנגד, אשר מקיים את כל התנאים האחרים להבשלה (כגון, שירותים שהתקבלו מעובד הממשיך בעבודתו בישות במהלך תקופת השירות המוגדרת), ללא קשר לקיום תנאי שוק זה.

הטיפול במאפיין הענקה מחדש (reload feature)

22. באשר לאופציות שלהן מאפיין הענקה מחדש, אין להביא בחשבון מאפיין זה באמידת השווי ההוגן של אופציות המוענקות במועד המדידה. במקום זאת, אופציה שמוענקת מחדש (reload option) תדווח כהענקה של אופציה חדשה, אם וכאשר אופציה כזאת מוענקת לאחר מכן.

לאחר מועד ההבשלה

23. לאחר שהישות הכירה בסחורות או שירותים שהתקבלו בהתאם לסעיפים 10-22, ובגידול מקביל בהון העצמי, הישות לא תבצע התאמה נוספת לסך הכולל של ההון העצמי לאחר מועד ההבשלה. לדוגמה, הישות לא תבטל לאחר מכן סכום שהוכר בגין שירותים שהתקבלו מעובד, אם המכשירים ההוניים שהבשילו חולטו (forfeited) במועד מאוחר יותר או, במקרה של אופציות למניות, האופציות אינן ממומשות. עם זאת, דרישה זאת אינה מונעת מהישות להכיר בהעברה בתוך ההון העצמי, היינו, העברה מרכיב אחד של הון עצמי למשנהו.

מקרים שבהם לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של מכשירים הוניים

24. דרישות סעיפים 16-23 חלות כאשר הישות נדרשת למדוד עסקת תשלום מבוסס מניות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. במקרים נדירים, יתכן שהישות לא תהיה מסוגלת לאמוד באופן מהימן את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד המדידה, בהתאם לדרישות סעיפים 16-22. רק במקרים נדירים אלה, הישות תבצע, במקום זאת, את הדברים הבאים:

(א) הישות תמדוד את המכשירים ההוניים לפי שווי הפנימי (*INTRINSIC VALUE*), לראשונה, במועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים ולאחר מכן בכל מועד דיווח ובמועד הסילוק הסופי, כאשר כל שינוי בשווי

הפנימי מוכר ברווח או בהפסד. באשר להענקה של אופציות למניות, הסדר התשלום מבוסס מניות מסולק באופן סופי עם מימוש האופציות, עם החילוט שלהן (כגון, בעת הפסקת עבודתו של העובד) או עם פקיעתן (כגון, בתום חיי האופציה).

(ב) הישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו בהתבסס על מספר המכשירים ההוניים אשר יבשילו, בסופו של דבר, או (כאשר הדבר ישים) ימומשו. לדוגמה, לצורך יישום דרישה זו לאופציות למניות, הישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו במהלך תקופת ההבשלה, אם בכלל, בהתאם לסעיפים 14 ו-15, פרט לכך שהדרישות שבסעיף 15(ב) בנוגע לתנאי שוק אינן חלות. הסכום המוכר בגין סחורות או שירותים שהתקבלו במהלך תקופת ההבשלה יתבסס על מספר האופציות למניות שצפוי להבשיל. הישות תתקן אומדן זה, במידת הצורך, אם מידע שהתקבל לאחר מכן מצביע על כך שמספר האופציות למניות שצפוי להבשיל יהיה שונה מאומדנים קודמים. במועד ההבשלה, הישות תתקן את האומדן כדי שיהיה שווה למספר המכשירים ההוניים שהבשילו, בסופו של דבר. לאחר מועד ההבשלה, הישות תבטל את הסכום שהוכר בגין סחורות או שירותים שהתקבלו, אם מאוחר יותר חולטו האופציות למניות, או שפקעו בתום חיי האופציה למניה.

25. אם ישות מיישמת את סעיף 24, אין צורך ליישם את סעיפים 26-29, מאחר ששינויים כלשהם לתנאים לפיהם הוענקו המכשירים ההוניים יובאו בחשבון כאשר מיושמת שיטת השווי הפנימי, שפורטה בסעיף 24. עם זאת, אם ישות מסלקת הענקה של מכשירים הוניים שלגביהם יושם סעיף 24, אזי:

(א) אם הסילוק מתרחש במהלך תקופת ההבשלה, על הישות לטפל בסילוק כהאצה של ההבשלה, ולכן עליה להכיר באופן מיידי בסכום שאחרת היה מוכר בגין שירותים שהתקבלו על פני יתרת תקופת ההבשלה.

(ב) סכום כלשהו ששולם על ידי הישות במסגרת הסילוק יטופל כרכישה חזרה של מכשירים הוניים, היינו, כהפחתה מההון העצמי, פרט לאותו חלק מהתשלום העולה על השווי הפנימי של המכשירים ההוניים, כשהוא נמדד למועד הרכישה חזרה. כל עודף כזה יוכר כהוצאה.

שינויים לתנאים לפיהם הוענקו מכשירים הוניים, כולל ביטולים וסילוקים

26. ישות עשויה לבצע שינויים בתנאים שלפיהם הוענקו המכשירים ההוניים. לדוגמה, הישות יכולה להפחית את מחיר המימוש של אופציות שהוענקו לעובדים (היינו - לתמחר מחדש את האופציות), דבר המביא לעליית השווי ההוגן של אותן אופציות. הדרישות בסעיפים 27-29 לטיפול בתוצאות השינויים, הינן בהקשר של עסקאות תשלום מבוסס מניות עם עובדים. ברם, דרישות אלה תיושמנה גם לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות עם צדדים שאינם עובדים, הנמדדות בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו. במקרה האחרון, יש להתייחס לאזכור כלשהו בסעיפים 29-27 בהקשר למועד ההענקה כמועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים.

27. הישות תמשיך להכיר בשירותים שהתקבלו כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד ההענקה, אלא אם כן מכשירים הוניים אלה אינם מבשילים עקב אי עמידה בתנאי הבשלה (למעט תנאי שוק) שהוגדר במועד ההענקה. דרישה זו חלה ללא קשר לשינויים כלשהם בתנאים שלפיהם הוענקו המכשירים ההוניים, או לביטול או לסילוק של אותה הענקה של מכשירים הוניים. נוסף לכך, הישות תכיר בהשפעות שינויים המגדילים את השווי ההוגן הכולל של הסדר תשלום מבוסס מניות או שהם מיטיבים עם העובד באופן אחר. הנחיות ליישום דרישה זו מפורטות בנספח ב'.

28. אם הישות מבטלת או מסלקת הענקה של מכשירים הוניים במהלך תקופת ההבשלה (פרט להענקה שבוטלה בדרך של חילוט כאשר תנאי ההבשלה לא קוימו) אזי:

(א) הישות תטפל בביטול או בסילוק כהאצת ההבשלה, ולכן תכיר באופן מיידי בסכום שאחרת היה מוכר בגין שירותים שהתקבלו על פני יתרת תקופת ההבשלה.

(ב) תשלום כלשהו לעובד בעת ביטול או סילוק של ההענקה יטופל כרכישה חזרה של זכות הונית, היינו - כהפחתה מההון העצמי, פרט למידה שבה התשלום עולה על השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, כשהוא נמדד במועד הרכישה חזרה. סכום עודף כלשהו יוכר כהוצאה.

(ג) אם מוענקים לעובד מכשירים הוניים חדשים, ובמועד הענקת מכשירים הוניים אלו, הישות רואה במכשירים ההוניים החדשים כמחליפים מכשירים הוניים מבוטלים, הישות תטפל בהענקה של המכשירים ההוניים המחליפים, באופן זהה לשינוי של ההענקה המקורית של מכשירים הוניים, בהתאם לסעיף 27 ולהנחיות שבנספח ב'. השווי ההוגן התוספתי שהוענק הוא ההפרש בין השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המחליפים לבין השווי ההוגן נטו של המכשירים ההוניים המבוטלים, במועד שבו מוענקים המכשירים ההוניים המחליפים. השווי ההוגן נטו של המכשירים ההוניים המבוטלים הוא שווים ההוגן, מייד לפני הביטול, בניכוי הסכום של תשלום כלשהו לעובד בשל ביטול המכשירים ההוניים, המטופל כהפחתה מההון העצמי בהתאם לסעיף 28(ב) לעיל. אם הישות אינה רואה במכשירים ההוניים החדשים שהוענקו כמכשירים הוניים המחליפים את המכשירים ההוניים המבוטלים, הישות תטפל באותם מכשירים הוניים חדשים כהענקה חדשה של מכשירים הוניים.

29. אם הישות רוכשת חזרה מכשירים הוניים שהבשילו, התשלום לעובד יטופל כהפחתה מההון העצמי, פרט למידה שבה התשלום עולה על השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שנרכשו חזרה, כשהם נמדדים במועד הרכישה חזרה. סכום עודף כלשהו יוכר כהוצאה.

עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן

30. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, הישות תמדוד את הסחורות או השירותים שנרכשו ואת ההתחייבות שהתהוותה לישות לפי השווי ההוגן של ההתחייבות. עד לסילוק ההתחייבות, הישות תמדוד מחדש את השווי ההוגן של ההתחייבות בכל מועד דיווח ובמועד הסילוק, כאשר שינויים כלשהם בשווי ההוגן מוכרים ברווח או בהפסד לתקופה.

31. לדוגמה, ישות עשויה להעניק לעובדים זכויות לעליית ערך מניות (share appreciation rights) כחלק מחבילת התגמול שלהם, לפיהן העובדים יהיו זכאים לתשלום עתידי במזומן (במקום מכשיר הוני), המבוסס על עליית מחיר המניה של הישות מרמה מוגדרת תוך תקופת זמן מוגדרת. כמו כן, ישות יכולה להעניק לעובדיה זכות לקבל תשלום עתידי במזומן על ידי הענקת זכות למניות (כולל מניות שיופקו עם המימוש של אופציות למניות) הניתנות לפדיון, באופן מחייב (כגון, עם הפסקת העסקה) או לפי בחירתו של העובד.

32. הישות תכיר בשירותים שהתקבלו, ובהתחייבות לשלם בעד אותם שירותים, עם הספקת השירותים על ידי העובדים. לדוגמה, זכויות מסוימות לעליית ערך מניות מבשילות באופן מיידי, ולכן העובדים אינם נדרשים להשלים תקופת שירות מוגדרת כדי להפוך זכאים לתשלום במזומן. בהעדר ראיה סותרת, על הישות להניח שהשירותים שסופקו על ידי העובדים תמורת הזכויות לעליית ערך מניות, אכן התקבלו. לפיכך, הישות תכיר באופן מיידי בשירותים שהתקבלו ובהתחייבות לשלם בעבורם. אם הזכויות לעליית ערך מניות אינן מבשילות עד להשלמת תקופת שירות מוגדרת, הישות תכיר בשירותים שהתקבלו, ובהתחייבות לשלם בעבורם, עם הספקת השירותים על ידי העובדים במהלך אותה תקופה.

33. ההתחייבות תימדד לראשונה ובכל מועד דיווח עד סילוקה, בשווי ההוגן של הזכויות לעליית ערך מניות, על ידי יישום מודל לתמחור אופציות, תוך התחשבות בתנאים שלפיהם הוענקו הזכויות לעליית ערך מניות, והיקף השירות שהעובדים סיפקו עד אותו מועד.

עסקאות תשלום מבוסס מניות עם חלופת תשלום במזומן

34. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות או לצד שכנגד בחירה בין סילוק העסקה על ידי הישות במזומן (או בנכסים אחרים) לבין סילוק באמצעות הנפקת מכשירים הוניים שלה, הישות תטפל באותה עסקה, או במרכיביה, כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן אם, ועד למידה שבה, התהוותה לישות התחייבות לסלק את העסקה במזומן או בנכסים אחרים, או כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים אם, ועד למידה שבה, לא התהוותה לישות התחייבות כזאת.

עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לצד שכנגד בחירת אופן הסילוק

35. אם ישות העניקה לצד שכנגד את הזכות לבחור אם עסקת תשלום מבוסס מניות מסולקת במזומן⁴ או על ידי הנפקת מכשירים הוניים, הישות העניקה מכשיר פיננסי מורכב, הכולל רכיב של חוב (היינו - זכותו של הצד שכנגד לדרוש תשלום במזומן) ורכיב הוני (היינו - זכותו של הצד שכנגד לדרוש סילוק במכשירים הוניים במקום

⁴ הערה - בסעיפים 35-43, כל האזכורים למזומן כוללים גם נכסים אחרים של הישות.

במזומן). באשר לעסקאות עם צדדים שאינם עובדים, שבהן השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו נמדד במישרין, הישות תמדוד את הרכיב ההוני של המכשיר הפיננסי המורכב כהפרש בין השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו לבין השווי ההוגן של רכיב החוב, במועד שבו מתקבלים הסחורות או השירותים.

36. באשר לעסקאות אחרות, כולל עסקאות עם עובדים, הישות תמדוד את השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב במועד המדידה, תוך התחשבות בתנאים שלפיהם הוענקו הזכויות למזומן או למכשירים הוניים.

37. לצורך יישום סעיף 36, הישות תמדוד תחילה את השווי ההוגן של רכיב החוב, ולאחר מכן תמדוד את השווי ההוגן של הרכיב ההוני - תוך הבאה בחשבון שהצד שכנגד מוכרח לוותר על הזכות לקבל מזומן כדי לקבל את המכשיר ההוני. השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב הינו הסכום הכולל של השווי ההוגן של שני הרכיבים. עם זאת, עסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן יש לצד שכנגד אפשרות בחירה של אופן הסילוק, בנויות לעתים קרובות, כך שהשווי ההוגן של חלופה אחת לסילוק זהה לשווי ההוגן של החלופה האחרת. לדוגמה, יתכן שלצד שכנגד תהיה אפשרות בחירה בין קבלת אופציות למניות לבין קבלת זכויות לעליית ערך מניות המסולקות במזומן. במקרים כאלה, השווי ההוגן של הרכיב ההוני הוא אפס, ומכאן שהשווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב זהה לשווי ההוגן של רכיב החוב. ולהיפך, אם השווי ההוגן של חלופות הסילוק שונה, השווי ההוגן של הרכיב ההוני יהיה, בדרך כלל, גדול מאפס. במקרה כזה, השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי המורכב יהיה גדול מהשווי ההוגן של רכיב החוב.

38. הישות תטפל בנפרד בסחורות או שירותים שהתקבלו או נרכשו בגין כל אחד מהרכיבים של המכשיר הפיננסי המורכב. לגבי רכיב החוב, הישות תכיר בסחורות או בשירותים שנרכשו, ובהתחייבות לשלם בעבורם, עם הספקת הסחורות או השירותים על ידי הצד שכנגד, בהתאם לדרישות החלות על עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן (סעיפים 30-33). לגבי הרכיב ההוני (במידה וקיים), הישות תכיר בסחורות או בשירותים שהתקבלו, ובגידול בהון העצמי, כאשר הצד שכנגד מספק את הסחורות או השירותים, בהתאם לדרישות החלות על עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים (סעיפים 10-29).

39. במועד הסילוק, הישות תמדוד מחדש את ההתחייבות לפי השווי ההוגן שלה. אם הישות מנפיקה מכשירים הוניים כסילוק במקום

לשלם מזומן, ההתחייבות תועבר ישירות להון העצמי, כתמורה למכשירים הונוניים שהונפקו.

40. אם הישות משלמת במזומן במועד הסילוק במקום להנפיק מכשירים הונוניים, התשלום ייחשב כסילוק ההתחייבות במלואה. רכיב הוני כלשהו שהוכר לפני כן, יישאר בתוך ההון העצמי. על ידי בחירת מזומן כסילוק, הצד שכנגד ויתר על זכותו לקבל מכשירים הונוניים. ברם, דרישה זאת אינה מונעת מהישות להכיר בהעברה בתוך ההון העצמי, היינו – העברה מרכיב אחד של הון עצמי למשנהו.

עסקאות תשלום מבוסס מניות בהן תנאי ההסדר מאפשרים לישות בחירת אופן הסילוק

41. באשר לעסקת תשלום מבוסס מניות שבה תנאי ההסדר מאפשרים לישות בחירה בין סילוק במזומן לבין סילוקה באמצעות הנפקת מכשירים הונוניים שלה, על הישות לקבוע אם יש לה מחויבות בהווה, לסלק את העסקה האמורה במזומן ולטפל בה בהתאם. לישות קיימת מחויבות בהווה לסלק במזומן אם הבחירה בסילוק בדרך של מכשירים הונוניים אינה ישימה (כגון, משום שהישות מנועה מבחינה משפטית להנפיק מניות), או שלישות נוהג מהעבר או מדיניות מוצהרת של סילוק במזומן, או שהיא, בדרך כלל, מסלקת במזומן כאשר הצד שכנגד מבקש זאת.

42. אם לישות קיימת מחויבות בהווה לסלק במזומן, עליה לטפל בעסקה זו בהתאם לדרישות החלות לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במזומן, כאמור בסעיפים 30-33.

43. אם מחויבות כזו אינה קיימת, הישות תטפל בעסקה בהתאם לדרישות החלות לגבי עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הונוניים, כאמור בסעיפים 10-29. בעת הסילוק:

(א) אם הישות בוחרת לסלק במזומן, התשלום במזומן יטופל כרכישה חזרה של זכות הונית, היינו - כהפחתה מההון העצמי, למעט האמור בסעיף 43(ג) להלן.

(ב) אם הישות בוחרת לסלק על ידי הנפקת מכשירים הונוניים, לא נדרש טיפול חשבונאי נוסף (למעט העברה מרכיב הוני אחד בהון העצמי למשנהו, במידת הצורך), למעט האמור בסעיף 43(ג) להלן.

(ג) אם הישות בוחרת בחלופת הסילוק שלה השווי ההוגן הגבוה יותר במועד הסילוק, הישות תכיר בהוצאה נוספת בגין עודף השווי שניתן, היינו - ההפרש בין סכום המזומן ששולם לבין השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שאחרת היו מונפקים, או ההפרש בין השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהונפקו לבין סכום המזומן, שאחרת היה משולם, לפי המקרה המתאים.

גילוי

44. ישות תיתן גילוי למידע המאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את המהות וההיקף של הסדרי תשלום מבוססי מניות שהיו קיימים במהלך התקופה.

45. לצורך יישום העיקרון שבסעיף 44, על הישות לתת גילוי לפחות לדברים הבאים:

(א) תיאור של כל אחד מסוגי ההסדרים של תשלומים מבוססי מניות שהיו קיימים בכל נקודת זמן במהלך התקופה, כולל התנאים הכלליים של כל אחד מהסדרים, כגון דרישות להבשלה, התאמת מחיר המימוש כתוצאה מחלוקת דיבידנד, התקופה המירבית של האופציות המוענקות, ושיטת הסילוק (כגון, במזומן או במכשירים הוניים). ישות שלה סוגים דומים במהותם של הסדרי תשלומים מבוססי מניות יכולה לקבץ מידע זה, אלא אם כן גילוי נפרד לכל אחד מההסדרים נחוץ כדי לקיים את העיקרון בסעיף 44.

(ב) מספר האופציות למניות והממוצע המשוקלל של מחירי המימוש שלהן, לגבי כל אחת מקבוצות האופציות הבאות:

- (1) קיימות במחזור (outstanding) לתחילת התקופה;
- (2) שהוענקו במהלך התקופה;
- (3) שחולטו במהלך התקופה;
- (4) שמומשו במהלך התקופה;
- (5) שפקעו במהלך התקופה;

- (6) קיימות במחזור (outstanding) בתום התקופה ;
- (7) שניתנות למימוש בתום התקופה.
- (ג) הממוצע המשוקלל של מחיר המניה במועד המימוש, באשר לאופציות למניות שמומשו במהלך התקופה.
- (ד) באשר לאופציות למניות הקיימות במחזור לתום התקופה, תחום של מחירי המימוש והממוצע המשוקלל של יתרת אורך החיים החוזי. אם התחום של מחירי המימוש הוא רחב, האופציות הקיימות במחזור יחולקו לתחומים שהם בעלי משמעות להערכת המספר והעיתוי של הנפקת מניות נוספות והמזומן שעשוי להתקבל עם המימוש של אותן אופציות.
- 46. ישות תיתן גילוי למידע המאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין כיצד נקבע השווי ההוגן של הסחורות או השירותים שהתקבלו, או השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהוענקו, במהלך התקופה.**
47. אם הישות מדדה בעקיפין את השווי ההוגן של סחורות או שירותים שהתקבלו תמורת מכשירים הוניים של הישות, בהתייחס לשווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, לצורך יישום העיקרון בסעיף 46, הישות תיתן גילוי לפחות לדברים הבאים :
- (א) באשר לאופציות למניות שהוענקו במהלך התקופה - הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של אותן אופציות במועד המדידה ומידע לגבי אופן מדידת השווי ההוגן, כולל:
- (1) המודל בו השתמשו לתמחור האופציות והפרמטרים של אותו מודל, כולל הממוצע המשוקלל של מחיר המניה, מחיר המימוש, והתנודתיות (volatility) הצפויה, חיי האופציה, הדיבידנדים הצפויים, שיעור הריבית חסרת סיכון (risk-free) ופרמטרים אחרים כלשהם של המודל, כולל השיטה וההנחות ששימשו לצורך הכללת ההשפעות של מימוש מוקדם צפוי.
- (2) כיצד נקבעה התנודתיות הצפויה, כולל הסבר בדבר המידה שבה התנודתיות הצפויה התבססה על תנודתיות היסטורית; וכן

- (3) אם וכיצד מאפיינים אחרים כלשהם של הענקת האופציה שולבו במדידת השווי ההוגן, כגון תנאי שוק.
- (ב) באשר למכשירים הוניים אחרים שהוענקו במהלך התקופה (היינו - כאלה שאינם אופציות למניות) - המספר והממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים במועד המדידה, ומידע לגבי אופן מדידת השווי ההוגן, כולל:
- (1) אם השווי ההוגן לא נמדד על בסיס מחיר שוק נצפה - כיצד הוא נקבע;
- (2) אם וכיצד שולבו דיבידנדים צפויים במדידת השווי ההוגן; וכן
- (3) אם וכיצד שולבו מאפיינים אחרים כלשהם של המכשירים ההוניים שהוענקו במדידת השווי ההוגן.
- (ג) באשר להסדרי תשלומים מבוססי מניות שחלו בהם שינויים במהלך התקופה:
- (1) הסבר לשינויים אלה;
- (2) השווי ההוגן התוספתי שהוענק (כתוצאה משינויים אלה); וכן
- (3) מידע לגבי אופן מדידת השווי ההוגן התוספתי שהוענק, באופן עקבי לדרישות הסעיפים (א) ו-(ב) לעיל, כאשר הדבר מתאים.
48. אם הישות מדדה במישרין את השווי ההוגן של סחורות או שירותים שהתקבלו במהלך התקופה, הישות תיתן גילוי לאופן קביעת אותו שווי הוגן, כגון, אם השווי ההוגן נמדד לפי מחיר שוק של אותם סחורות או שירותים.
49. אם הישות הפריכה את ההנחה בסעיף 13, עליה לגלות עובדה זאת, ולתת הסבר מדוע ההנחה הופרכה.

50. ישות תיתן גילוי למידע המאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את ההשפעה של עסקאות תשלום מבוסס מניות על הרווח או ההפסד של הישות לתקופה ועל מצבה הכספי.

51. לצורך יישום העיקרון בסעיף 50, על הישות לתת גילוי לפחות לדברים הבאים:

(א) ההוצאה הכוללת שהוכרה בתקופה והנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות שבהן הסחורות או השירותים שהתקבלו לא היו כשירים להכרה כנכסים ולכן הוכרו באופן מיידי כהוצאה, לרבות גילוי נפרד של אותו חלק מההוצאה הכוללת הנובע מעסקאות המטופלות כעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים;

(ב) באשר להתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות:

(1) סך כל הערך בספרים בתום התקופה; וכן

(2) סך כל השווי פנימי בתום התקופה של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן או לנכסים אחרים הבשילה עד תום התקופה (כגון, זכויות לעליית ערך מניות שהבשילו).

52. אם המידע שתקן זה דורש לגלותו אינו ממלא אחר העקרונות שבסעיפים 44, 46 ו-50, הישות תיתן גילוי למידע נוסף כזה שהוא נחוץ כדי לעמוד בדרישות של סעיפים אלה.

הוראות מעבר

53. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, הישות תיישם תקן זה לגבי הענקה של מניות, אופציות למניות או מכשירים הוניים אחרים שהוענקו לאחר 15 במרס, 2005 ואשר טרם הבשילו במועד התחילה.

54. תקן זה מעודד, אך אינו דורש, ליישם את הוראותיו לגבי עסקאות אחרות של תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, אם הישות נתנה גילוי פומבי לשווי ההוגן של אותם מכשירים הוניים, שנקבע במועד המדידה.

55. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שלגביהן מיושם תקן זה בהתאם להוראות סעיף 53, על הישות להציג מחדש מידע השוואתי המתייחס לתקופות מיום 15 במרס, 2005. באשר לעסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שלגביהן בחרה הישות ליישם תקן זה כאמור בסעיף 54, על הישות להציג מחדש מידע השוואתי המתייחס לתקופות קודמות, וכאשר הדבר רלוונטי, להתאים את יתרת הפתיחה של יתרת הרווח שלא יועד לתקופה המוצגת המוקדמת ביותר.
56. באשר לכל עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים, שלגביהן תקן זה לא מיושם (כגון, מכשירים הוניים שהוענקו ביום 15 במרס, 2005 או קודם לכן), על הישות, למרות זאת, לתת גילוי למידע שנדרש על ידי סעיפים 44 ו-45.
57. אם, לאחר ה- 15 במרס, 2005, ישות עורכת שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, שלגביה תקן זה לא יושם, על הישות, למרות זאת, ליישם את סעיפים 26-29 כדי לטפל בשינויים אלה. אם ישות עורכת שינויים בתנאים של עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים לאחר ה- 15 במרס, 2005, אך לפני 31 בדצמבר, 2005 על הישות להציג מחדש בדוחות הכספיים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2006, מידע השוואתי המתייחס לתקופות מיום 15 במרס, 2005 ועד 31 בדצמבר, 2005.
58. באשר להתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות והקיימות במועד התחילה של תקן זה, על הישות ליישם את הוראות התקן למפרע (retrospectively). באשר להתחייבויות אלה, על הישות להציג מחדש מידע השוואתי, כולל התאמה של יתרת הפתיחה של יתרת הרווח שלא יועד לתקופה המוקדמת ביותר המוצגת שלגביה הוצג מחדש מידע השוואתי, כאשר הדבר רלוונטי.
59. תקן זה מעודד, אך אינו דורש, ליישם את הוראותיו למפרע לגבי התחייבויות אחרות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות, לדוגמה, לגבי התחייבויות שסולקו במהלך תקופה ושלגביהן מוצג מידע השוואתי.

תחילה

60. על ישות ליישם תקן זה לגבי תקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2006 או לאחר מכן. יישום מוקדם מומלץ. אם ישות מיישמת תקן זה לתקופה המתחילה לפני 1 בינואר 2006, עליה לגלות עובדה זאת.

נספח א' הגדרה של מונחים

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד מתקן זה.

עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במזומן (Cash-Settled Share-Based Payment Transaction)

עסקת תשלום מבוסס מניות שבה הישות רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבות להעביר מזומן או נכסים אחרים לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על המחיר (או השווי) של מניות הישות או מכשירים הוניים אחרים של הישות.

עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים (Employees And Others Providing Similar Services)

יחידים⁵ המספקים שירותים אישיים לישות ומתקיים לגביהם אחד מהבאים: (א) היחידים נחשבים כעובדי הישות למטרות משפטיות או מיסוי, (ב) היחידים עובדים בעבור הישות בהכוונתה באותו אופן כמו יחידים הנחשבים עובדים למטרות משפטיות או מיסוי, או (ג) השירותים הניתנים הינם דומים לאלה הניתנים על ידי עובדים. לדוגמה, המונח לעיל כולל את כל סגל ההנהלה, היינו, אותם אנשים שלהם סמכות ואחריות לתכנון, להכוונה ולשליטה בפעילויות הישות, כולל דירקטורים שאינם נושאי משרה ביצועית (Non-Executive).

מכשיר הוני (Equity Instrument)

כל חוזה המעיד על זכות שיורית (Residual Interest) בנכסים של ישות לאחר ניכוי כל התחייבויותיה.⁶

מכשיר הוני מוענק (Equity Instrument Granted)

זכות (מותנית או בלתי מותנית) למכשיר הוני של הישות המוענקת על ידה לצד אחר, על-פי הסדר תשלום מבוסס מניות (Share-Based Arrangement Payment).

⁵ לרבות יחידים הנותנים את שירותיהם באמצעות חברה.

⁶ "המסגרת המושגית" (THE FRAMEWORK) מגדירה התחייבות כמחויבות בהווה של הישות, הנובעת מאירועי העבר, אשר סילוקה עשוי לגרום לתזרים שלילי מהישות של משאבים, הכוללים הטבות כלכליות (היינו, תזרים שלילי של מזומן או נכסים אחרים של הישות).

עסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים (Equity-Settled Share-Based Payment Transaction)
עסקת תשלום מבוסס מניות שבה הישות מקבלת סחורות או שירותים תמורת **מכשירים הוניים** של הישות (כולל מניות או אופציות למניות).

שווי הוגן (Fair Value)

הסכום שבו ניתן להחליף נכס, לסלק התחייבות או להחליף **מכשיר הוני מוענק**, בעסקה בתום לב בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון, הפועלים בצורה מושכלת.

מועד ההענקה (Grant Date)

המועד שבו הישות וצד אחר (כולל עובד) מסכימים **להסדר תשלום מבוסס מניות**, החל כאשר לישות ולצד שכנגד הבנה משותפת של תנאי ההסדר. במועד ההענקה הישות מעניקה לצד שכנגד זכות למזומן, נכסים אחרים, או **מכשירים הוניים** של הישות, ובלבד שיתקיימו **התנאים המוגדרים להבשלה**, אם יש כאלה. אם הסכמה כזו כפופה להליך אישור (לדוגמה, על ידי בעלי המניות), אזי מועד ההענקה הינו המועד בו הושג האישור.

שווי פנימי (Intrinsic Value)

ההפרש שבין **השווי ההוגן** של המניות אשר לצד שכנגד זכות (מותנית או בלתי מותנית) לחתום עליהן או הזכות לקבלן, לבין המחיר (במידה וקיים) שהצד שכנגד נדרש (או יידרש) לשלם בעד אותן מניות. לדוגמה, **אופציה למניה** שמחיר המימוש שלה למניה בעלת **שווי הוגן** של 20 ש"ח הוא 15 ש"ח, שוויה הפנימי הוא 5 ש"ח.

תנאי שוק (Market Condition)

תנאי בו תלויים מחיר המימוש, הבשלה או יכולת המימוש של **מכשיר הוני**, אשר קשור למחיר השוק של **המכשירים ההוניים** של הישות, כגון השגת מחיר מניה מוגדר או סכום מוגדר של **שווי פנימי** של **אופציה למניה**, או השגת יעד מוגדר, המבוסס על מחיר השוק של **המכשירים ההוניים** של הישות ביחס למדד מחירי שוק של **מכשירים הוניים** של ישויות אחרות.

מועד המדידה (Measurement Date)

המועד שבו, לצורכי תקן זה, **השווי ההוגן** של **המכשירים ההוניים המוענקים** נמדד. באשר לעסקאות עם **עובדים ואחרים המספקים שירותים דומים**, מועד המדידה הינו **מועד ההענקה**. באשר לעסקאות עם צדדים אחרים שאינם עובדים (ואחרים המספקים שירותים דומים), מועד המדידה הינו המועד שבו הישות מקבלת את הסחורות או שהצד שכנגד מספק את השירותים.

מאפיין הענקה מחדש (Reload Feature)

מאפיין המזכה בהענקה אוטומטית של אופציות למניות נוספות, כל אימת שהמחזיק באופציה מממש אופציות שהוענקו לו בעבר תוך שימוש במניות הישות שבידיו, במקום במזומן, לתשלום מחיר המימוש.

אופציה שמוענקת מחדש (Reload Option)

אופציה חדשה למניה המוענקת כאשר נעשה שימוש במניה לתשלום מחיר המימוש של אופציה קודמת למניה.

הסדר תשלום מבוסס מניות (Share-Based Payment Arrangement)

הסכם בין הישות לבין צד אחר (כולל עובד) להתקשרות בעסקת תשלום מבוסס מניות, אשר בעקבותיה מתאפשר לצד האחר לקבל מזומן או נכסים אחרים של הישות בסכומים, המבוססים על המחיר של מניות הישות, או על מכשירים הוניים אחרים של הישות, או לקבל מכשירים הוניים של הישות, ובלבד שמתקיימים התנאים המוגדרים להבשלה, אם יש כאלה.

עסקת תשלום מבוסס מניות (Share-Based Payment Transaction)

עסקה שלפיה הישות מקבלת סחורות או שירותים תמורת מכשירים הוניים של הישות (כולל מניות או אופציות למניות), או רוכשת סחורות או שירותים על ידי נטילת התחייבויות לספק של אותם סחורות או שירותים בסכומים המבוססים על המחיר של מניות הישות או של מכשירים הוניים אחרים של הישות.

אופציה למניה (Share Option)

חוזה המקנה למחזיק בו את הזכות, אך לא את המחויבות, לחתום על מניות הישות במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה לתקופת זמן מוגדרת.

להבשיל (Vest)

להפוך זכאי. בהתאם להסדר תשלום מבוסס מניות, הזכות של הצד שכנגד לקבל מזומן, נכסים אחרים או מכשירים הוניים של הישות מבשילה עם קיום תנאים מוגדרים כלשהם להבשלה.

תנאי הבשלה (Vesting Conditions)

התנאים אשר חייבים להתקיים כדי שהצד שכנגד יהפוך זכאי לקבל מזומן, נכסים אחרים או מכשירים הוניים של הישות, על-פי הסדר תשלום מבוסס מניות. תנאי הבשלה כוללים תנאי שירות, המחייבים את הצד האחר להשלים תקופת שירות מוגדרת, וכן תנאי ביצוע, המחייבים עמידה ביעדי ביצוע מוגדרים (כגון גידול מוגדר ברווח הישות על פני תקופת זמן מוגדרת).

תקופת ההבשלה (Vesting Period)
התקופה שבה נדרש לקיים את כל התנאים המוגדרים להבשלה של הסדר
תשלום מבוסס מניות.

נספח ב' הנחיות יישום

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד מתקן זה.

אמידת השווי ההוגן של מכשירים הוניים מוענקים

1. סעיפים 2ב - 41ב לנספח זה דנים במדידת השווי ההוגן של מניות ואופציות למניות מוענקות, תוך התמקדות בתנאים הספציפיים, שהם מאפיינים מקובלים בהענקת מניות או אופציות למניות לעובדים. לפיכך, דיון זה אינו ממצה. יתר על כן, מאחר שסוגיות הערכה, הנדונות להלן, מתמקדות במניות ובאופציות למניות שהוענקו לעובדים, ההנחה היא שהשווי ההוגן של המניות או האופציות למניות נמדד במועד ההענקה. אולם, סוגיות הערכה רבות, הנדונות להלן, (כגון, קביעת התנודתיות הצפויה) חלות גם בהקשר של אמידת השווי ההוגן של מניות או אופציות למניות שהוענקו לצדדים שאינם עובדים, במועד שבו הישות מקבלת סחורות או שהצד שכנגד מספק שירותים.

מניות

2. באשר למניות שהוענקו לעובדים, שוויים ההוגן צריך להימדד לפי שווי השוק של מניות הישות (או מחיר שוק שנאמד, אם מניות הישות אינן נסחרות בציבור), כשהוא מותאם כדי להביא בחשבון את התנאים שלפיהם המניות הוענקו (פרט לתנאי הבשלה, שאין להביאם בחשבון במדידת השווי ההוגן בהתאם לסעיפים 19 - 21).

3. לדוגמה, אם העובד אינו זכאי לקבל דיבידנדים במהלך תקופת ההבשלה, יש להביא בחשבון גורם זה בעת אמידת השווי ההוגן של המניות המוענקות. בדומה לכך, אם המניות כפופות להגבלות בהעברתן לאחר מועד ההבשלה, יש להביא בחשבון גורם זה, אולם רק עד למידה שבה ההגבלות שלאחר ההבשלה משפיעות על המחיר שמשותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת, היה משלם בעד אותה מניה. לדוגמה, אם המניות נסחרות באופן פעיל בשוק פעיל ונזיל, להגבלות שלאחר ההבשלה תיתכן שתהיה השפעה מועטה, אם בכלל, על המחיר שמשותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת היה משלם בעד אותן מניות. אין להביא בחשבון, לצורך אמידת השווי ההוגן במועד ההענקה של המניות המוענקות, הגבלות על העברה או הגבלות אחרות, הקיימות במהלך תקופת ההבשלה, מאחר שאותן הגבלות נובעות מקיומם של תנאי הבשלה, אשר מטופלים בהתאם לסעיפים 19 - 21.

אופציות למניות

4. באשר לאופציות למניות המוענקות לעובדים, במקרים רבים מחירי שוק אינם זמינים, מאחר שהאופציות המוענקות כפופות לתנאים שאינם מיושמים על אופציות סחירות. אם אופציות סחירות בתנאים דומים אינן קיימות, יש לאמוד את השווי ההוגן של האופציות המוענקות על ידי יישום מודל לתמחור אופציות.

5. הישות תשקול גורמים, שמשותפים מרצון בשוק, הפועלים בצורה מושכלת, היו שוקלים בבחירת המודל שיישם לתמחור אופציות. לדוגמה, למרבית האופציות לעובדים משך חיים ארוך, הן בדרך כלל ניתנות למימוש במהלך התקופה שבין מועד ההבשלה לבין תום חיי האופציות, ומימושן לעתים קרובות מתרחש מוקדם. גורמים אלה יבחנו בעת אמידת השווי ההוגן של האופציות במועד הענקתן. לגבי ישויות רבות, דבר זה עשוי למנוע את השימוש בנוסחת בלק-שולס-מרטון (Black-Scholes-Merton formula), אשר אינה לוקחת בחשבון אפשרות למימוש לפני תום חיי האופציה ועלולה שלא לשקף במידה מספקת את ההשפעות של מימוש מוקדם צפוי. כמו כן, נוסחה זו אינה לוקחת בחשבון את האפשרות שתנודתיות צפויה ופרמטרים אחרים של המודל עשויים להשתנות במהלך חיי האופציה. עם זאת, לגבי אופציות למניות שמשך חייהן החוזיים הוא קצר יחסית, או שיש לממשן תוך פרק זמן קצר לאחר מועד ההבשלה, יתכן שהגורמים שצוינו לעיל, אינם מיושמים. במקרים אלה, נוסחת בלק-שולס-מרטון עשויה להביא לערך שיהיה זהה למעשה לערך שיתקבל ממודל גמיש יותר לתמחור אופציות.

6. כל המודלים לתמחור אופציות מביאים בחשבון, לפחות, את הגורמים הבאים:

- (א) מחיר המימוש של האופציה ;
- (ב) משך חיי האופציה ;
- (ג) המחיר השוטף של מניות הבסיס (Underlying shares) ;
- (ד) תנודתיות צפויה של מחיר המניה ;
- (ה) הדיבידנדים הצפויים בגין המניות (אם מתאים) ; וכן
- (ו) שיעור הריבית חסרת סיכון לתקופה כמשך חיי האופציה.

7. יש להביא בחשבון גורמים אחרים שמשותפים מרצון בשוק, הפועלים בצורה מושכלת, ישקלו בקביעת המחיר (פרט לתנאי הבשלה ומאפייני הענקה מחדש שאינם מובאים בחשבון במדידת השווי ההוגן בהתאם לסעיפים 19 - 22).

8ב. לדוגמה, באופן רגיל, לא ניתן לממש, במהלך תקופות מוגדרות, אופציה למניה המוענקת לעובד (כגון, במהלך תקופת ההבשלה או במהלך תקופות המוגדרות על ידי רשויות פיקוח על ניירות ערך). גורם זה יובא בחשבון אם המודל שיושם לתמחור האופציה מניח שהאופציה ניתנת למימוש בכל זמן שהוא במהלך חייה. ואולם, אם הישות משתמשת במודל לתמחור אופציות המעריך אופציות שניתן לממשן רק בתום חיי האופציות, לא נדרשת התאמה בשל אי-יכולת לממשן במהלך תקופת ההבשלה (או תקופות אחרות במהלך חייהן), מאחר שהמודל האמור מניח שהאופציות אינן ניתנות למימוש במהלך אותן תקופות.

9ב. בדומה לכך, מרכיב נוסף המקובל באופציות למניות לעובדים הוא האפשרות למימוש מוקדם של האופציה, לדוגמה, מאחר שהאופציה אינה ניתנת להעברה באופן חופשי, או משום שהעובד מוכרח לממש את כל האופציות שהבשילו עם הפסקת העסקתו. השפעות המימוש המוקדם הצפוי יובאו בחשבון, כמתואר בסעיפים 16ב - 21ב.

10ב. הגורמים, שמשותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת, לא יסקול בקביעת המחיר של אופציה למניה (או מכשיר הוני אחר), לא יובאו בחשבון באמידת השווי ההוגן של אופציות למניות (או מכשירים הוניים אחרים) המוענקות. לדוגמה, לגבי אופציות למניות המוענקות לעובדים, גורמים המשפיעים על ערך האופציה רק מנקודת ראותו של עובד פרטני אינם רלוונטיים לאמידת המחיר שהיה נקבע על ידי משותף מרצון בשוק, הפועל בצורה מושכלת.

פרמטרים של מודלים לתמחור אופציות

11ב. באמידת התנודתיות הצפויה של מניות הבסיס והדיבידנדים בגין מניות אלה, המטרה היא להגיע בקירוב לציפיות שישתקפו במחיר שוק שוטף או במחיר האופציה, שעשוי להיקבע במשא ומתן. בדומה לכך, באמידת ההשפעות של מימוש מוקדם של אופציות למניות לעובדים, המטרה היא להגיע בקירוב לציפיות שצד חיזוני, שלו גישה למידע מפורט באשר להתנהגות המימוש של עובדים, יפתח בהתבסס על מידע זמין במועד ההענקה.

12ב. לעתים קרובות, יהיה תחום של ציפיות סבירות אודות תנודתיות עתידית, דיבידנדים והתנהגות מימוש. אם כך הדבר, יחושב ערך צפוי, על ידי מתן משקל לכל סכום בתחום לפי ההסתברות המתאימה להתרחשותו.

- 13ב. ציפיות אודות העתיד, בדרך כלל, מבוססות על ניסיון, תוך התאמות אם צפוי באופן סביר שהעתיד יהיה שונה מהעבר. בנסיבות מסוימות, גורמים מזוהים עשויים להצביע על כך שניסיון העבר, שלגביו לא נערכו התאמות הוא גורם חיזוי דל יחסית של העתיד. לדוגמה, אם ישות שלה שני קווי עסקים שונים בבירור מממשת קו עסקים, שהיה פחות מסוכן באופן משמעותי מהאחר, יתכן שהתנודתיות בעבר לא תהווה את המידע הטוב ביותר לביסוס ציפיות סבירות לעתיד.
- 14ב. בנסיבות אחרות, מידע מהעבר יכול שלא להיות זמין. לדוגמה, לישות שנרשמה למסחר זה עתה, יהיה מעט, אם בכלל, נתונים מהעבר לגבי התנודתיות של מחיר המניה שלה. ישויות שאינן רשומות למסחר וישויות שזה עתה נרשמו, נדונות להלן.
- 15ב. לסיכום, ישות אינה יכולה לבסס אומדנים של תנודתיות, התנהגות מימוש ודיבידנדים על מידע מהעבר מבלי לשקול את המידע שבה ניסיון העבר צפוי לחזות באופן סביר את ניסיון העתיד.

מימוש מוקדם צפוי

- 16ב. לעתים קרובות, עובדים מממשים מוקדם אופציות למניות, מסיבות שונות. לדוגמה, באופן רגיל, אופציות למניות לעובדים אינן ניתנות להעברה. דבר זה גורם לעובדים, לעתים קרובות, לממש את האופציות למניות שלהם מוקדם, מאחר שזו הדרך היחידה עבורם למצות את המענק שניתן להם ולהופכו למזומנים. נוסף לכך, עובדים נדרשים, בדרך כלל, בעת הפסקת העסקתם לממש אופציות כלשהן שהבשילו תוך פרק זמן קצר, שכן אחרת האופציות למניות יחולטו. גם גורם זה מביא למימוש מוקדם של אופציות למניות על ידי עובדים. גורמים אחרים, המביאים למימוש מוקדם, כוללים שנאת סיכון והימנעות מפיזור למספר רב של נכסי השקעה.
- 17ב. השפעות של מימוש מוקדם צפוי יובאו בחשבון בדרכים שונות בהתאם למודל לתמחור אופציות שיושם. לדוגמה, ניתן להביא בחשבון מימוש מוקדם צפוי על ידי שימוש באומדן משך החיים הצפוי של האופציה (אשר, לגבי אופציה למניה של עובד, הוא פרק הזמן ממועד ההענקה עד למועד שבו האופציה צפויה להיות ממומשת) כפרמטר למודל לתמחור אופציות (כגון, נוסחת בלק-שולס-מרטון). לחלופין, ניתן לכלול את המימוש המוקדם הצפוי כפרמטר למודל הבינומי לתמחור אופציות או למודל דומה, אשר משתמש בתקופת החיים החוזיים כפרמטר.

18ב. גורמים שיש לשקול באמידת מימוש מוקדם כוללים:

(א) אורך תקופת ההבשלה, מאחר שבאופן רגיל לא ניתן לממש את האופציה למניה עד לתום תקופת ההבשלה. מכאן, שקביעת ההשלכות של ההערכה לגבי המימוש המוקדם הצפוי מתבססת על ההנחה שהאופציות אכן יבשילו. השלכות תנאי ההבשלה נדונות בסעיפים 19 - 21.

(ב) אורך הזמן הממוצע שבו אופציות דומות נשאו קיימות במחזור בעבר.

(ג) מחיר מניות הבסיס. הניסיון עשוי להצביע על כך שהעובדים נוטים לממש אופציות כאשר מחיר המניה מגיע לרמה מוגדרת מעל מחיר המימוש.

(ד) דרג העובדים במסגרת הארגון. לדוגמה, הניסיון עשוי להצביע על כך שעובדים בדרג גבוה יותר נוטים לממש אופציות מאוחר יותר מאשר עובדים בדרג נמוך יותר (נדון בהמשך - ראה סעיף ב21).

(ה) תנודתיות צפויה של מניות הבסיס. בממוצע, יתכן שתהיה נטייה מצד העובדים לממש אופציות בגין מניות שלהן תנודתיות גבוהה מוקדם יותר מאשר אופציות בגין מניות שלהן תנודתיות נמוכה.

19ב. כאמור בסעיף ב17, ההשפעות של מימוש מוקדם עשויות להיות מובאות בחשבון על ידי שימוש באומדן משך החיים הצפוי של האופציה כפרמטר למודל לתמחור אופציות. באמידת משך החיים הצפוי של אופציות למניות שהוענקו לקבוצת עובדים, הישות יכולה לבסס אותו אומדן על ממוצע משוקלל, שנערך באופן נאות, של משך החיים הצפוי, בגין קבוצת העובדים במלואה או על ממוצע משוקלל של משך החיים, שנערך באופן נאות, בגין קבוצת משנה של עובדים בתוך הקבוצה, בהתבסס על נתונים מפורטים יותר בנוגע להתנהגות המימוש של העובדים (נדון בהמשך להלן).

20ב. סביר שהפרדת הענקה של אופציה לקבוצות עובדים, שהתנהגות מימוש שלהן הומוגנית יחסית תהיה חשובה. ערך אופציה אינו פונקציה ליניארית של תקופת האופציה; ערך האופציה גדל בשיעור פוחת ככל שהתקופה מתארכת. לדוגמה, אם כל ההנחות האחרות זהות, למרות שאופציה לשנתיים שווה יותר מאשר אופציה לשנה אחת, היא אינה שווה כפליים. משמעות הדבר היא שחישוב אומדן ערך אופציה על בסיס ממוצע משוקלל יחיד של משך החיים, הכולל

תקופות חיים פרטניות שהן שונות משמעותית, יביא לידי הערכה ביתר של השווי ההוגן הכולל של האופציות למניות המוענקות. הפרדת אופציות שהוענקו למספר קבוצות, כאשר לכל אחת מהן יש תחום חיים, שהוא צר באופן יחסי, הכלול בממוצע המשוקלל של משך חייו, תביא להקטנה של אותה הערכה ביתר.

21ב. שיקולים דומים יחולו כאשר משתמשים במודל הבינומי או מודל דומה. לדוגמה, הניסיון של ישות המעניקה אופציות באופן נרחב לכל דרגי העובדים עשוי להצביע על כך שמנהלים בדרג הגבוה ביותר נוטים להחזיק את האופציות שלהם תקופה ארוכה יותר מאשר עובדי הנהלה בדרגי ביניים המחזיקים באופציות שלהם וכי עובדים בדרג נמוך יותר נוטים לממש את האופציות שלהם מוקדם יותר מאשר כל קבוצה אחרת. נוסף לכך, עובדים שמעודדים אותם או שהם נדרשים להחזיק סכום מינימלי מהמכשירים ההונניים של המעביד שלהם, כולל אופציות, עשויים בממוצע לממש אופציות מאוחר יותר מאשר עובדים, שאינם כפופים לתנאי זה. במקרים אלו, הפרדת אופציות לפי קבוצות של מקבליהן שהתנהגות המימוש שלהן הומוגנית באופן יחסי תביא לאומדן מדויק יותר של השווי ההוגן הכולל של האופציות למניות המוענקות.

תנודתיות צפויה

22ב. תנודתיות צפויה היא מדד לסכום שבו צפויות לחול תנודות במחיר במהלך תקופה. מדד התנודתיות המשמש במודלים לתמחור אופציות הוא סטיית התקן השנתית של שיעורי התשואה של המניה בחישוב רציף על פני תקופת זמן. תנודתיות מבוטאת, באופן רגיל, במונחים שנתיים שהם בני השוואה מבלי להתחשב בתקופת הזמן ששימשה בחישוב, לדוגמה, תצפיות יומיות, שבועיות או חודשיות.

23ב. שיעור התשואה (שיכול להיות חיובי או שלילי) של מניה לתקופה מודד את סכום ההטבה של בעל מניות מדיבידנדים ועליית ערך (או ירידת ערך) של מחיר המניה.

24ב. התנודתיות השנתית הצפויה של מניה היא התחום שבו צפוי להימצא שיעור התשואה השנתי (בחישוב רציף) בכשני שליש מהזמן בקירוב. לדוגמה, אם למניה שלה תוחלת שיעור תשואה שנתי (בחישוב רציף) של 12% יש תנודתיות של 30%, ההסתברות ששיעור התשואה של המניה לשנה אחת יהיה בין 18% - (12% פחות 30%) לבין 42% (12% + 30%) היא כשני שליש בקירוב. אם מחיר המניה הוא 100 ש"ח בתחילת השנה ולא שולמו כל דיבידנדים, מחיר המניה בתום השנה צפוי להיות בין 83.53 ש"ח ($e^{-0.18} \times 100$ ש"ח) לבין 152.20 ש"ח ($e^{0.42} \times 100$ ש"ח) בכשני שליש מהזמן בקירוב.

25ב. גורמים שיש לשקול באמידת תנודתיות צפויה כוללים :

(א) תנודתיות גלומה מתוך אופציות סחירות למניות הישות, או מכשירים סחירים אחרים של הישות, הכוללים מאפייני אופציה (כגון אגרות חוב הניתנות להמרה), אם יש.

(ב) תנודתיות העבר של מחיר המניה על פני התקופה המאוחרת ביותר שהיא, בדרך כלל, תואמת את התקופה הצפויה של האופציה (תוך הבאה בחשבון של משך החיים החוזיים הנותרים של האופציה וההשפעות של מימוש מוקדם צפוי).

(ג) משך הזמן שבו מניות הישות נסחרו בציבור. יתכן שלישות שזה עתה נרשמה למסחר היתה תנודתיות גבוהה בעבר, בהשוואה לישויות דומות שנסחרות בציבור במהלך תקופה ארוכה יותר. הנחיות נוספות לגבי ישויות שזה עתה נרשמו למסחר מובאות להלן.

(ד) הנטייה של תנודתיות לחזור לממוצע שלה, כלומר - לרמה הממוצעת ארוכת הטווח שלה, וכן גורמים אחרים המצביעים על כך שהתנודתיות העתידית הצפויה עשויה להיות שונה מתנודתיות העבר. לדוגמה, אם במחיר המניה של ישות היתה תנודתיות חריגה במהלך תקופה מסוימת מזוהה כתוצאה מניסיון השתלטות שכשל או שינוי מבני רבתי שלא יצא אל הפועל, יש להתעלם מאותה תקופה בחישוב תנודתיות שנתית ממוצעת.

(ה) מרווחי זמן רגילים ונאותים לצורך תצפיות מחיר. תצפיות המחיר צריכות להיות עקביות מתקופה לתקופה. לדוגמה, ישות יכולה להשתמש במחיר הסגירה לכל שבוע או במחיר הגבוה ביותר לשבוע, אולם היא מנועה מלהשתמש במחיר הסגירה בשבועות מסוימים ובמחיר הגבוה ביותר בשבועות אחרים. כמו כן, תצפיות המחיר צריכות להיות מבוטאות באותו מטבע בו נקוב מחיר המימוש.

ישויות שנרשמו זה עתה למסחר

26ב. כאמור בסעיף 25ב, ישות תבחן את תנודתיות העבר של מחיר המניה על פני התקופה המאוחרת ביותר, שהיא, בדרך כלל, תואמת את התקופה הצפויה של האופציה. אם לישות שזה עתה נרשמה למסחר אין מידע מספיק אודות תנודתיות העבר, עליה למרות זאת לחשב את התנודתיות מהעבר לתקופה הארוכה ביותר שלגביה זמינה הפעילות המסחרית שלה. הישות תוכל גם לבחון את תנודתיות העבר של

ישויות דומות תוך מעקב אחר תקופה בת השוואה בחייהן של ישויות אלה. לדוגמה, ישות שנרשמה למסחר לפני שנה אחת בלבד ומעניקה אופציות, שלהן משך חיים ממוצע צפוי של חמש שנים, עשויה לשקול את הדפוס והרמה של תנודתיות העבר של ישויות באותה תעשייה שלש השנים הראשונות שבהן המניות של אותן ישויות נסחרו בציבור.

חברות שאינן רשומות למסחר

27ב. לישות שאינה רשומה למסחר אין אפשרות לשקול מידע מהעבר באמידת התנודתיות הצפויה. לחלופין, גורמים מסוימים שיש לשקול מובאים להלן.

28ב. במקרים מסוימים, יתכן שישויות שאינה רשומה למסחר, אשר מנפיקה אופציות או מניות באופן סדיר לעובדיה (או לצדדים אחרים), הקימה שוק פנימי למניותיה. ניתן לשקול את התנודתיות של אותם מחירי מניות באמידת התנודתיות הצפויה.

29ב. לחלופין, הישות יכולה, לצורך אמידת התנודתיות צפויה, לשקול את תנודתיות העבר או התנודתיות הגלומה של ישויות דומות הרשומות למסחר, שלגביהן המידע אודות מחירי מניות או אופציות הוא זמין לשימוש. דבר זה מתאים אם הישות ביססה את ערכן של מניותיה על מחירי המניות של ישויות דומות הרשומות למסחר.

30ב. אם הישות לא ביססה את אומדן ערך מניותיה על מחירי המניות של ישויות דומות הרשומות למסחר, ובמקום זאת השתמשה במתודולוגיית הערכה אחרת כדי להעריך את מניותיה, הישות תוכל לגזור את אומדן התנודתיות הצפויה באופן עקבי עם אותה מתודולוגיית הערכה. לדוגמה, הישות יכולה להעריך את מניותיה על בסיס הנכסים נטו או הרווחים. במקרה זה, הישות יכולה לשקול את התנודתיות הצפויה של אותם ערכי נכסים נטו או רווחים.

דיבידנדים צפויים

31ב. הבאה בחשבון של דיבידנדים צפויים במדידת השווי ההוגן של מניות או אופציות המוענקות תלויה באם הצד שכנגד זכאי לדיבידנדים או לשווה-ערך של דיבידנדים.

32ב. לדוגמה, אם מוענקות לעובדים אופציות והם זכאים לדיבידנדים בגין מניות הבסיס או לשווה-ערך של דיבידנדים (שיכולים להשתלם במזומן או לשמש להקטנת מחיר המימוש) בין מועד ההענקה לבין מועד המימוש, יש להעריך את האופציות שהוענקו אילו לא ישולמו כל דיבידנדים בגין מניות הבסיס, כלומר - הפרמטר של דיבידנדים צפויים יהיה אפס.

- 33ב. בדומה לכך, כאשר נערך אומדן של השווי ההוגן של המניות שהוענקו לעובדים במועד ההענקה, לא תידרש כל התאמה בגין דיבידנדים צפויים אם העובד זכאי לקבל דיבידנדים ששולמו במהלך תקופת ההבשלה.
- 34ב. ולהיפך, אם העובדים אינם זכאים לדיבידנדים או לשווה-ערך של דיבידנדים במהלך תקופת ההבשלה (או לפני המימוש - לגבי אופציה) - ההערכה של הזכויות למניות או לאופציות במועד ההענקה צריכה להביא בחשבון את הדיבידנדים הצפויים. הווה אומר, כאשר נאמד השווי ההוגן של אופציה שהוענקה, יש להביא בחשבון דיבידנדים צפויים ביישום המודל לתמחור אופציות. כאשר נאמד השווי ההוגן של הענקת מניה, יש להקטין אותה הערכה בערך הנוכחי של הדיבידנדים הצפויים שישולמו במהלך תקופת ההבשלה.
- 35ב. המודלים לתמחור אופציות מחייבים שתובא בחשבון תשואה צפויה של דיבידנדים. אולם, המודלים יכולים להיות מותאמים כדי להביא בחשבון סכום של דיבידנד צפוי במקום תשואה. ישות תוכל להשתמש בתשואה הצפויה שלה או בתשלומים הצפויים שלה. אם הישות משתמשת בתשלומים הצפויים, עליה לשקול את הדפוס שלה מהעבר המתייחס לגידול בדיבידנדים. לדוגמה, אם מדיניות הישות היתה, בדרך כלל, להגדיל את הדיבידנדים בשיעור של 3% לשנה, אין מקום להניח, בקביעת אומדן ערך האופציה, שיחולק סכום דיבידנד קבוע במהלך חיי האופציה, אלא אם כן קיימות ראיות התומכות באותה הנחה.
- 36ב. בדרך כלל, יש לבסס את ההנחה בנוגע לדיבידנדים צפויים על מידע שהוא זמין לציבור. ישות שאינה מחלקת דיבידנדים ואין לה תוכניות לעשות זאת צריכה להניח שתשואת הדיבידנד הצפוי תהיה אפס. אולם, יתכן שישות בצמיחה, שאין לה היסטוריה של תשלום דיבידנדים, תצפה שהיא תתחיל לשלם דיבידנדים במהלך החיים הצפויים של האופציות למניות לעובדיה. ישויות כאלה יכולות להשתמש בממוצע של תשואת הדיבידנד בעבר (אפס) ובממוצע של תשואת הדיבידנד של קבוצה עמיתה בת השוואה באופן נאות.

שיעור ריבית חסרת סיכון

- 37ב. באופן רגיל, שיעור הריבית חסרת סיכון הוא התשואה המשתמעת שהיא זמינה באופן שוטף של הנפקות ממשלתיות, הנושאות ריבית נקובה בשיעור אפס, של המדינה שבמטבע שלה מבוטא מחיר המימוש, כאשר יתרת התקופה שלהן שווה לתקופה הצפויה של האופציה המוערכת (בהתבסס על יתרת משך החיים החוזיים של האופציה, תוך שמובאות בחשבון ההשפעות של מימוש מוקדם צפוי).

יתכן שיהיה צורך להשתמש בתחליף מתאים, אם לא קיימות הנפקות ממשלתיות כאלה או שהנסיבות מצביעות על כך שהתשואה המשתמעת של הנפקות ממשלתיות, הנושאות ריבית נקובה בשיעור אפס, אינה מייצגת שיעור ריבית חסרת סיכון (לדוגמה, בכלכלות היפר-אינפלציוניות). כמו כן, יש להשתמש בתחליף מתאים אם משתתפים בשוק יקבעו באופן רגיל את שיעור הריבית חסרת סיכון על ידי שימוש בתחליף, במקום התשואה המשתמעת של הנפקות ממשלתיות, הנושאות ריבית נקובה בשיעור אפס, באמידת השווי ההוגן של אופציה שמשך חייה שווה לתקופה הצפויה של האופציה המוערכת.

ההשפעות של מבנה ההון

38ב. באופן רגיל, צדדים שלישיים, ולא הישות, כותבים אופציות למניות סחירות. בעת מימוש אופציות למניות אלה, מעביר הכותב מניות למחזיק באופציה. מניות אלו נרכשות מבעלי מניות קיימים. לפיכך, למימוש של אופציות למניות סחירות אין כל השפעה מדללת (Dilutive Effect).

39ב. בניגוד לכך, אם האופציות למניות נכתבות על ידי הישות, מניות חדשות מונפקות כאשר אותן אופציות למניות ממומשות (או שהן מונפקות בפועל או שהן מונפקות במהות, אם נעשה שימוש במניות שקודם לכך נרכשו חזרה והוחזקו באוצר (held in treasury)). בהנחה שהמניות יונפקו במחיר המימוש במקום במחיר שוק שוטף במועד המימוש, הדילול בפועל או הדילול הפוטנציאלי עשוי להקטין את מחיר המניה, כך שמחזיק האופציה לא יפיק אותו גודל של רווח במימוש, שהיה מופק במימוש אופציה סחירה דומה, שאינה מדללת את מחיר המניה.

40ב. השפעה משמעותית של האמור על ערכן של האופציות למניות המוענקות תלויה בגורמים שונים, כגון מספר המניות החדשות שיונפקו בעת המימוש של האופציות בהשוואה למספר המניות שכבר הונפקו. כמו כן, אם השוק כבר מצפה שהענקת האופציה תתרחש, יתכן שהשוק כבר הביא בחשבון את הדילול הפוטנציאלי במחיר המניה במועד ההענקה.

41ב. עם זאת, על הישות לשקול אם להשפעה אפשרית מדללת של מימוש בעתיד של האופציות למניות שהוענקו עשויה להיות השפעה על השווי ההוגן שנאמד במועד ההענקה. ניתן להתאים את המודלים לתמחור אופציות כדי שיביאו בחשבון השפעה מדללת פוטנציאלית זו.

שינויים להסדרי תשלומים מבוססי מניות, המסולקים במכשירים הוניים

ב42. סעיף 27 מחייב, ללא קשר לשינויים כלשהם בתנאים שלפיהם מוענקים המכשירים ההוניים או לביטול או לסילוק של אותה הענקה של מכשירים הוניים, שהישות תמשיך להכיר בשירותים שהתקבלו כשהם נמדדים לפי השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד ההענקה, אלא אם כן מכשירים הוניים אלה לא הבשילו עקב אי עמידה בתנאי הבשלה (למעט תנאי שוק) שהוגדר במועד ההענקה. נוסף לכך, הישות תכיר בהשפעות של שינויים, המגדילים את השווי ההוגן הכולל של הסדר תשלום מבוסס מניות או שהם מיטיבים עם העובד, באופן אחר.

ב43. כדי ליישם את הדרישות שבסעיף 27:

(א) אם השינוי גורם להגדלת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים (כגון, על ידי הקטנת מחיר המימוש), כשהם נמדדים מייד לפני השינוי ולאחריו, הישות תכלול את השווי ההוגן התוספתי שהוענק במדידת הסכום המוכר בגין השירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים המוענקים. השווי ההוגן התוספתי שהוענק הוא ההפרש בין השווי ההוגן של המכשיר ההוני אחרי ששונה, לבין השווי ההוגן של המכשיר ההוני המקורי, כאשר שניהם נאמדים במועד השינוי. אם השינוי מתרחש במהלך תקופת ההבשלה, השווי ההוגן התוספתי שהוענק ייכלל במדידה של הסכום המוכר בגין השירותים שהתקבלו על פני התקופה ממועד השינוי ועד למועד שבו המכשירים ההוניים ששונו מבשילים, בתוספת לסכום המבוסס על השווי ההוגן במועד ההענקה של המכשירים ההוניים המקוריים, המוכר על פני יתרת תקופת ההבשלה המקורית. אם השינוי מתרחש לאחר מועד ההבשלה, השווי ההוגן התוספתי שהוענק מוכר באופן מייד, או על פני תקופת ההבשלה אם העובד נדרש להשלים תקופה נוספת של שירות לפני שהוא הופך להיות זכאי, ללא תנאי, לאותם מכשירים הוניים ששונו.

(ב) באופן דומה, אם השינוי גורם לגידול במספר המכשירים ההוניים המוענקים, הישות תכלול את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים הנוספים המוענקים, כשהוא נמדד במועד השינוי, במדידה של הסכום המוכר בגין שירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים המוענקים, וזאת באופן עקבי עם הדרישות שבסעיף משנה (א) לעיל. לדוגמה, אם השינוי מתרחש במהלך תקופת ההבשלה, השווי ההוגן של המכשירים ההוניים הנוספים המוענקים נכלל במדידת הסכום המוכר בגין שירותים

שהתקבלו על פני התקופה ממועד השינוי ועד למועד שבו המכשירים ההוניים הנוספים מבשילים, בתוספת לסכום המבוסס על השווי ההוגן במועד ההענקה של המכשירים ההוניים המקוריים המוענקים, המוכר על פני יתרת תקופת ההבשלה המקורית.

(ג) אם הישות משנה את תנאי ההבשלה בדרך כזו שהיא מיטיבה עם העובד, לדוגמה, על ידי צמצום תקופת ההבשלה או על ידי שינוי או ביטול תנאי ביצוע (למעט תנאי שוק, שהשינויים בו מטופלים בהתאם לסעיף משנה (א) לעיל), על הישות להביא בחשבון את תנאי ההבשלה ששונה ביישום הדרישות שבסעיפים 19 - 21.

44ב. יתר על כן, אם הישות משנה את התנאים של המכשירים ההוניים המוענקים בדרך המקטינה את השווי ההוגן הכולל של הסדר תשלום מבוסס מניות, או שהיא אינה מיטיבה עם העובד בדרך אחרת, הישות, למרות זאת, תמשיך לטפל בשירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים שהוענקו, כאילו שאותו שינוי לא התרחש (למעט ביטול של כל המכשירים ההוניים שהוענקו או חלקם, אשר יטופל בהתאם לסעיף 28).
לדוגמה:

(א) אם השינוי מקטין את השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים, כשהוא נמדד מייד לפני השינוי ולאחריו, הישות לא תביא בחשבון אותה הקטנה בשווי ההוגן ועליה להמשיך למדוד את הסכום המוכר בגין השירותים שהתקבלו תמורת המכשירים ההוניים בהתבסס על השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים במועד ההענקה.

(ב) אם השינוי מקטין את מספר המכשירים ההוניים שהוענקו לעובד, הקטנה זו תטופל כביטול של אותו חלק של ההענקה, בהתאם לדרישות שבסעיף 28.

(ג) אם הישות משנה את תנאי ההבשלה בדרך כזו שאינה מיטיבה עם עובד, לדוגמה, על ידי הארכת תקופת ההבשלה או על ידי שינוי או תוספת תנאי ביצוע (למעט תנאי שוק, שהשינויים בו מטופלים בהתאם לסעיף משנה (א) לעיל), הישות לא תביא בחשבון את תנאי ההבשלה ששונה ביישום הדרישות שבסעיפים 19 - 21.

נספח ג' שינויים בתקני חשבונאות אחרים

נספח זה מהווה חלק בלתי נפרד מתקן זה.

השינויים בנספח זה ייושמו לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2006 או לאחר מכן. אם ישות מיישמת תקן זה לתקופה מוקדמת יותר, שינויים אלו יחולו על אותה תקופה מוקדמת.

שינויים בתקן חשבונאות מספר 19, מסים על ההכנסה:

ג1. בסעיף 57 ההפניה לסעיפים 58-68 תוחלף בהפניה לסעיפים 58 - 68.

ג2. לתקן יוספו סעיפים 68א - 68ג וכותרת משנה כדלקמן:

מסים שוטפים ומסים נדחים הנובעים מעסקאות תשלום מבוסס מניות

68א. בתחומי שיפוט מסוימים, ישות מקבלת ניכוי לצורכי מס (tax deduction) (היינו, סכום שיותר בניכוי בקביעת ההכנסה החייבת) אשר קשור לתגמול, המשולם במניות, אופציות למניות או מכשירים הונניים אחרים של הישות. סכום הניכוי עשוי להיות שונה מהוצאת התגמול המצטברת המתייחסת, ועשוי לחול בתקופה חשבונאית מאוחרת יותר. לדוגמה, בתחומי שיפוט מסוימים, ישות עשויה להכיר בהוצאה בגין צריכת שירותי עבודה שהתקבלו תמורת אופציות למניות שהוענקו, בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות, אך לא לקבל את הניכוי עד אשר האופציה למניה ממומשת, כאשר מדידת הניכוי מתבססת על מחיר מניית הישות במועד המימוש.

68ב. בדומה לעלויות מחקר, כאמור בסעיפים 9 ו-26 (ב) לתקן זה, ההפרש בין בסיס המס של שירותי העבודה המתקבלים עד לתאריך המאזן (שהוא החלק היחסי⁷ של הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות) לבין הערך בספרים שהוא אפס, הוא הפרש זמני הניתן לניכוי, שבגינו יש ליצור

⁷ החלק היחסי הוא הסכום הכולל שיותר בניכוי לצורכי מס בתקופות עתידיות מחולק בתקופת ההבשלה הכוללת ומוכפל בתקופת ההבשלה שחלפה עד לתאריך המאזן.

נכס מסים נדחים. אם רשויות המס לא אמורות להתיר בניכוי סכום כלשהו בתקופות עתידיות בגין שירותי העבודה המתקבלים, אין הפרש זמני הניתן לניכוי ואין להכיר בנכס מסים נדחים (כגון, חברה הבוחרת במסלול ההונג). אם הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות אינו ידוע בתום התקופה, יש לאמוד סכום זה, בהתבסס על מידע זמין בתום התקופה. לדוגמה, אם הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות תלוי במחיר המניה של הישות במועד עתידי, המדידה של ההפרש הזמני הניתן לניכוי בכל תקופה, תתבסס על מחיר המניה של הישות בתום התקופה בגין שירותי העבודה שהתקבלו עד לתאריך המאזן.

68ג. כאמור בסעיף 68א, סכום הניכוי (או אומדן הניכוי העתידי, הנמדד בהתאם לסעיף 68ב) עשוי להיות שונה מהוצאת התגמול המצטברת המתייחסת. סעיף 58 לתקן זה דורש שמסים שוטפים ומסים נדחים יוכרו כהכנסה או כהוצאה וייכללו ברווח או בהפסד לתקופה, אלא אם כן המס נובע מ: (א) עסקה או אירוע אשר מוכרים, באותה תקופה או בתקופה אחרת, ישירות בהון העצמי, או (ב) צירוף עסקים. אם סכום הניכוי (או אומדן הניכוי העתידי) עולה על הוצאת התגמול המצטברת המתייחסת, הדבר מצביע על כך שהניכוי מתייחס לא רק להוצאת התגמול, אלא גם לפריט הוני. במצב זה, עודף מסים שוטפים או מסים נדחים מתייחס יוכר ישירות בהון העצמי.

3ג. לנספח ב' לתקן תוסף דוגמה 5:

דוגמה 5 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות, ישות הכירה בהוצאה בעבור צריכת שירותי עבודה שהתקבלו תמורת אופציות למניות שהוענקו. עד למימוש האופציות לא יינתן ניכוי לצורכי מס והניכוי יתבסס על הערך הפנימי של האופציות במועד המימוש.

כמוסבר בסעיף 68ב לתקן זה, ההפרש בין בסיס המס של שירותי העבודה המתקבלים עד לתאריך המאזן (שהוא החלק היחסי של הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות) באשר לשירותים אלו והערך בספרים, שהוא אפס, הוא הפרש זמני הניתן לניכוי, שבגינו יש ליצור נכס מסים נדחים. סעיף 68ב דורש כי אם הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות אינו ידוע בתום התקופה, יש לאמוד סכום זה, בהתבסס על מידע זמין בתום התקופה. אם הסכום שרשויות המס יתירו בניכוי בתקופות עתידיות תלוי במחיר המניה של הישות במועד עתידי, המדידה של ההפרש

הזמני הניתן לניכוי בכל תקופה, תתבסס על מחיר המניה של הישות בתום התקופה בגין שירותי העבודה שהתקבלו עד לתאריך המאזן. לפיכך, בדוגמה זו, אומדן הניכוי העתידי (ולכן, מדידת נכס המסים הנדחים) יבוסס על הערך הפנימי של האופציות בתום התקופה.

כמוסבר בסעיף 68 לתקן זה, אם סכום הניכוי (או אומדן הניכוי העתידי) עולה על הוצאת התגמול המצטברת המתייחסת, הדבר מצביע על כך שהניכוי מתייחס לא רק להוצאת התגמול, אלא גם לפריט הוני. במצב זה, סעיף 68 דורש כי עודף מסים שוטפים או מסים נדחים מתייחס יוכר ישירות בהון העצמי.

שיעור המס החל על הישות הוא 40%. האופציות הוענקו בתחילת שנה 1, הבשילו בתום שנה 3 ומומשו בתום שנה 5. להלן פרטים לגבי ההוצאה שהוכרה בגין שירותי עובדים שהתקבלו ונצרכו בכל תקופה חשבונאית, מספר האופציות הקיימות במחזור בתום כל שנה, והערך הפנימי של האופציות בתום כל שנה:

שנה	הוצאות בגין שירותי עובדים	מספר האופציות בתום שנה	ערך פנימי לאופציה
שנה 1	188,000	50,000	5
שנה 2	185,000	45,000	8
שנה 3	190,000	40,000	13
שנה 4	0	40,000	17
שנה 5	0	40,000	20

הישות מכירה בנכס מסים נדחים ובהכנסות מסים נדחים בשנים 1-4 ובהכנסות מסים שוטפים בשנה 5 כלהלן. בשנים 4 ו-5, חלק מההכנסות מסים נדחים ושוטפים מוכר ישירות בהון העצמי, כיוון שאומדן הניכוי (וכן הניכוי בפועל) עולה על הוצאת התגמול המצטברת.

שנה 1

נכס מסים נדחים והכנסות מסים נדחים:

$$(50,000 * 5 * 1/3 * 0.40) = \underline{33,333}$$

בסיס המס של שירותי העובדים שהתקבלו מבוסס על הערך הפנימי של האופציות, ואופציות אלו הוענקו בעבור שירותים לתקופה של שלוש שנים. כיוון שרק שנת שירות אחת התקבלה עד לתאריך המאזן,

יש להכפיל את הערך הפנימי של האופציה בשליש כדי להגיע לבסיס המס של שירותי העובדים שהתקבלו בשנה 1.
 הכנסות המסים הנדחים יוכרו במלואן ברווח או בהפסד, כיוון שאומדן הניכוי העתידי בסך 83,333 $(50,000 * 5 * 1/3)$ נמוך מהוצאת התגמול המצטברת בסך 188,000.

שנה 2

$(45,000 * 8 * 2/3 * 0.40) =$	96,000	נכס מסים נדחים בתום שנה:
	<u>(33,333)</u>	בניכוי נכס מסים נדחים בתחילת שנה
	<u>62,667</u> ¹	הכנסות מסים נדחים לשנה

¹ סכום זה מורכב מהסכומים הבאים כדלהלן:

		הכנסות מסים נדחים בגין ההפרש הזמני בין בסיס המס של שירותי העובדים שהתקבלו במהלך השנה לבין הערך בספרים שלהם, שהוא אפס:
$(45,000 * 8 * 1/3 * 0.40) =$	48,000	הכנסות מסים הנובעות מהתאמה של בסיס המס של שירותי העובדים שהתקבלו בשנים קודמות:
		(א) גידול בערך הפנימי:
	18,000	$(45,000 * 3 * 1/3 * 0.40)$
	<u>(3,333)</u>	(ב) קיטון במספר האופציות:
	<u>62,667</u>	$(5,000 * 5 * 1/3 * 0.40)$ הכנסות מסים נדחים לשנה

הכנסות המסים הנדחים מוכרות במלואן ברווח או בהפסד, כיוון שאומדן הניכוי העתידי בסך 240,000 $(45,000 * 8 * 2/3)$ נמוך מהוצאת התגמול המצטברת בסך 373,000 $(188,000 + 185,000)$.

שנה 3

$(40,000 * 13 * 0.40) =$	208,000	נכס מסים נדחים בתום שנה:
	<u>(96,000)</u>	בניכוי נכס מסים נדחים בתחילת שנה
	<u>112,000</u>	הכנסות מסים נדחים לשנה

הכנסות המסים הנדחים מוכרות במלואן ברווח או בהפסד, כיוון שאומדן הניכוי העתידי בסך 520,000 $(40,000 * 13)$ נמוך מהוצאת התגמול המצטברת בסך 563,000 $(188,000 + 185,000 + 190,000)$.

שנה 4

$(40,000 * 17 * 0.40) =$	272,000	נכס מסים נדחים בתום שנה:
	<u>(208,000)</u>	בניכוי נכס מסים נדחים בתחילת שנה
	64,000	הכנסות מסים נדחים לשנה

הכנסות המסים הנדחים מוכרות בחלקן ברווח או בהפסד ובחלקן ישירות בהון העצמי כדלקמן:

	680,000	אומדן הניכוי העתידי
	<u>563,000</u>	= $(40,000 * 17)$ הוצאת תגמול מצטברת
<u>117,000</u>	64,000	עודף ניכוי הכנסות מסים נדחים לשנה
	<u>46,800</u>	עודף שיוכר ישירות בהון העצמי
<u>17,200</u>		= $(117,000 * 0.40)$ סכום שיוכר ברווח או בהפסד

שנה 5

	272,000	הוצאות מסים נדחים (ביטול של נכס מסים נדחים)
	<u>46,800</u>	סכום שהוכר ישירות בהון העצמי (ביטול של הכנסות מסים נדחים מצטברות שהוכרו ישירות בהון העצמי)
<u>225,200</u>		סכום שיוכר ברווח או בהפסד

	320,000	הכנסות מסים שוטפים בהתבסס על הערך הפנימי של האופציות במועד המימוש $(40,000 * 20 * 0.40) =$
	<u>225,200</u>	סכום שיוכר ברווח או בהפסד
<u>94,800</u>		= $(563,000 * 0.40)$ סכום שיוכר ישירות בהון העצמי

סיכום

שנה	הוצאות שירותי עובדים	תנועות דוח רווח והפסד		הון עצמי	יתרות מאזן נכס מסים נדחים
		הוצאות (הכנסות) מסים שוטפים	הוצאות (הכנסות) מסים נדחים		
שנה 1	188,000	0	(33,333)	0	33,333
שנה 2	185,000	0	(62,667)	0	96,000
שנה 3	190,000	0	(112,000)	0	208,000
שנה 4	0	0	(17,200)	(46,800)	272,000
שנה 5	0	(225,200)	225,200	46,800	0
סה"כ	563,000	(225,200)	0	(94,800)	0

4. מסעיף 89 לתקן יושמט המשפט השני כדלקמן :
 "ההשפעה המצטברת תחושב לאחר ניכוי השפעת המס."

5. לסעיף 36 לנספח ד' לתקן יוסף סעיף משנה ט כדלקמן :
 ט. הפניה לתקן דיווח כספי בינלאומי מספר 2, תשלום מבוסס מניות בסעיפים 68-א-68 לתקן הבינלאומי הוחלפה בהפניה לתקן חשבונאות מספר 24, תשלום מבוסס מניות.